

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
İNSAN HAKLARINI İNCELEME
KOMİSYONU
İSLAMOFOBİ VE IRKÇILIK
İNCELEME
ALT KOMİSYONU TUTANAKLARI

9 Ekim 2024 Çarşamba

KONU:

-Alt Komisyon Başkanı Adem Yıldırım'ın, alt komisyonun bugünkü gündemindeki konuya ilişkin açıklaması

-RTÜK Başkan Yardımcısı Deniz Güler'in, İslamofobi ve ırkçılık konuları hakkında sunumu ve alt komisyon üyesi milletvekillerinin değerlendirmeleri

9 Ekim 2024 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.36

BAŞKAN: Adem YILDIRIM (İstanbul)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Çok kıymetli milletvekillerimiz, RTÜK Başkan Yardımcımız ve Daire Başkanı arkadaşımız, kıymetli Meclis çalışanlarımız ve basın mensuplarımız; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Bugün İslamofobi ve ırkçı söylemlerle ilgili, son dönemde artan, belki de son dönemlerin en popüler kavramları olan bu kavramlarla ilgili; İslamofobi ve ırkçılık söylemlerinin neden arttığı veya fiillerin, buna dayalı fiillerin neden son dönemlerde artış gösterdiğiyle alakalı aslında bir değerlendirme yapacağız ve bununla ilgili de basın ve medyanın bu söylemlere etkisi, insanların davranışına etkisi konularında hem Başkan Yardımcımız bir sunum yapacak, sonra da milletvekillerimizin değerlendirmelerini alıp varsa çözüm önerilerimiz, gerek yasal düzenlemeyle ilgili gerek takiple gerek inceleme ve denetimle alakalı çözüm önerilerimiz de varsa bunları değerlendirmiş olacağız.

Bu konuların önüne geçme adına biz alt komisyon olarak, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu olarak ve İslamofobi ve ırkçılık İnceleme Alt Komisyonu olarak ne tür katkı sunarız; her vekilimiz kendi perspektifinden, kendi düşünce çerçevesinde katkılarını, çözüm önerilerini de sunarsa buralardan istifade etmiş oluruz.

Tabii, bu kavram önemli diyoruz çünkü yıllardan beri gerek Batı’da ve Batı kaynaklı “İslamofobi” dediğimiz, “ırkçılık” dediğimiz bu temelden insanlarımız ayrıştırılıyor. Aslında, İslamofobinin de ırkçılığın da doğma noktası, çıkış noktası Batı’dır ırkçılığı da Batı çıkarmıştır, İslamofobiye de Batı çıkarmıştır. Onların zihninde bir İslam algısı vardır, bir Müslüman algısı vardır; “Müslüman eşittir teröristtir, Müslüman eşittir kadın düşmanıdır, Müslüman eşittir temiz olmayan bir kimsedir, Müslüman eşittir ya da İslam eşittir çocuk düşmanıdır veya insanlık düşmanıdır.” gibi birtakım görüntülerle, kavramlarla aslında gerek Müslümanlar gerekse İslam buradan dışlanmıştır. Buradan da bir altyapı oluşmuştur. Biz bunu zaman zaman önceki dönemde kendi filmlerimizde dahi görüyorduk yani nerede bir Müslüman profili varsa üçkâğıtçı esnaf olarak gösterilir. Mesela, imamlar, maalesef, kendi filmlerimizde bile çok kötü insanlar olarak gösterilir. Pazarlıkçı, dinden uzak, dini bile bilmeyen, ne bileyim, yaşantısı da düzgün olmayan, işte, kadın düşmanı, çocuk düşmanı, toplum düşmanı gibi profillerle, maalesef yıllardan beri böyle görüntülerle, böyle filmlerle birtakım altyapılar oluşturulmuştur.

Benzer şey ırkçılık için de geçerlidir. Biz, bilindiği gibi, Osmanlı geçmişi olan, Osmanlı’dan önce Selçuklu geçmişi olan ve bu topraklarda da savaşılarak tanınmış bir milletiz. En son, savaşımızı, Kurtuluş Savaşı’mızı, işte, Rumlara karşı vermişiz, Fransızlara karşı vermişiz, İtalyanlara karşı vermişiz, İngilizlere karşı vermişiz. Ve son kurtuluş savaşlarını bunlara karşı vermiş olmamıza rağmen, yıllardan beri birlikte yaşadığımız kendi içimizdeki birçok etnik yapıya da düşman olmuşuz yani savaş verdiğimiz insanlarla düşmanlık olmamış, savaş vermediğimiz ama etnik yapı olarak da yüzyıllar boyunca yaşadığımız insanlara karşı da ırkçılık temeli üzerinden düşmanlık yapılmış. İşte, Kürt-Türk düşmanlığı yapılmak istenmiş, Arap-Türk düşmanlığı yapılmak istenmiş vesair vesair... Yani aslında bu ırk düşmanlığı üzerinden yapılan, planlanan, programlanan bu anlayışın altında da İslam karşıtlığı yatmaktadır yani son dönemlerdeki kimliğine bakın, Müslümansa o kimliğin Müslüman olmasından kaynaklı bir göç karşıtlığıyla, toplum galeyana getirilebilir ama Müslüman değilse ona göre, işte, saç sarı, gözü maviyse ona göre bir yaklaşım çerçevesi maalesef çizilmeye çalışılıyor. Bu tür yapılarla bizim her şekilde, her düşüncenin bir araya gelerek mücadele etmesi gerekiyor çünkü ırkçılık da din düşmanlığı da İslam düşmanlığı da maalesef bizim hiçbir şekilde kabul edemeyeceğimiz yaklaşımlardır.

Dünyada çok az sayıda Yahudi olmasına rağmen dünyanın her tarafında antisemitizm dediğimiz Yahudilere karşı işlenen söylem ve eylemlerle ilgili suçlara dönük yaptırımlar vardır; dünyada 2 milyar Müslüman var, herkes İslam düşmanlığı yapabiliyor, herkes Müslüman düşmanlığı yapabiliyor ama buna karşı da bir yaptırım maalesef söz konusu olamıyor, buralardan hem İslam hem de Müslümanlar zarar görmüş oluyor.

Dolayısıyla, bunlara ilişkin bu tarz düşmanlıkların oluşumunda medyanın etkisi nedir, bu dijital medya dediğimiz dijital platformların etkisi nedir? Bir de sosyal medya... Aslında, sosyal medyanın etkisi çok büyüktür. Bildiğim kadarıyla RTÜK'ün sosyal medyayla alakalı herhangi bir müdahalesi veya onunla ilgili inceleme, denetleme ve yaptırım gibi olaylar söz konusu değildir. Sosyal medyanın kontrolüyle ilgili veya gerek çocuklarımız gerek kadınlarımız gerekse toplum için, bununla ilgili de dünyadaki örnekler, tavsiyeler veya çözüm önerileri noktasında da siz kıymetli vekillerimizin görüşlerine başvuracağız.

Ben, bu şekilde kısa bir değerlendirmeye toplantıyı açmış oluyorum.

Şimdi, RTÜK Başkan Yardımcımız Deniz Bey'e hem kısaca kendisini tanıtmayı için hem de sunumu için söz vereceğiz, sonra da sizlerin değerlendirmesini alacağız.

Deniz Bey, tekrar hoş geldiniz; Murat Bey, siz de hoş geldiniz.

Buyurun.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Başkanım, değerli vekillerim; öncelikle bizi Komisyonunuzda misafir ettiğiniz için hepinize şükranlarımı arz ederek başlamak istiyorum.

İsmim Deniz Güler, RTÜK Başkan Yardımcısıyım, 2007 yılından günümüze kadar RTÜK'te çalışmaktayım, uzman yardımcısı olarak başladım, Başkan Yardımcısı olarak görevime devam ediyorum.

RTÜK olarak, tabii, gerek İslamofobi olsun gerek diğer konular olsun her türlü bilgilendirme ve farkındalık çalışmalarını ciddi bir şekilde yürütmekteyiz.

Yanımda, delegasyonda Murat Bey var, Murat Bey de İzleme ve Değerlendirme Daire Başkanımız olarak burada.

Başkanım, müsaadeniz olursa sunumumuza başlıyorum, sunumum yaklaşık yirmi dakika sürecek.

Öncelikle, İslamofobi, ırkçılık tanımı, kapsamı ve tarihsel süreciyle başlamak istiyorum. Tabii, malumları olduğu üzere, İslamofobi İslam dinine ve Müslümanlara yönelik korku, nefret, ayrımcılık, düşmanlık olarak tanımlanan çok geniş bir kavram; bu terim Müslümanların inançları, kültürel pratikleri ve etnik kökenleri nedeniyle maruz kaldıkları olumsuz tutumları ve davranışları ifade ediyor aslında. İrkçilik ise biraz daha farklı olarak insanların rengi, ırkı veya etnik kökeni gibi özelliklere dayalı ön yargı, ayrımcılık ve düşmanlık besleme durumu olarak tanımlanıyor.

Günümüzde yeni nesil ırkçılık olarak da “İslamofobi” kavramı maalesef küresel bir sorun hâlinde karşımıza çıkmakta. Peki, İslamofobinin ortaya çıkış nedenlerine baktığımızda biz RTÜK olarak dört ana başlıkta bunları değerlendiriyoruz: Kültürel farklılıklar, küresel güvenlik kaygıları, bilgi eksikliği ve tabii, siyasi faktörler. Öncelikle, tabii, İslam dininin kültürel ve sosyal değerlerinin Batı kültürüne yabancı görülmesi bunda önemli bir etken. 11 Eylül saldırıları gibi küresel olarak terör olaylarının İslam diniyle ilişkilendirilmesi ayrı ve çok önemli bir etmen olarak karşımıza çıkıyor. İslam dini, Müslümanlar ve Müslüman toplum hakkında yeterli bilgi sahibi olunmaması da bunun, bu ön yargıların önemli bir etkeni. Tabii, bazı siyasi liderlerin ve Avrupa'da son dönemde çıkan aşırı sağcı grupların kendi çıkarları için İslam dinini farklı yöne çekmesi de İslamofobiye körikleyen etkenler olarak karşımıza çıkmakta.

Tabii, İslamofobinin köklerine baktığımızda Antik Dönem'e kadar uzanıyor ancak modern anlamda 1900'lü yıllarda kullanılmaya başlayan bir kavram olarak karşımıza gelmekte. Bu olgu, Batı'nın Doğu'yu algılama ve yorumlama süreçleriyle şekillenmiş, tarih boyunca farklı dönemlerde çeşitli biçimlerde tezahür etmiştir. Ortaçağ'dan günümüze kadar İslam'a ve Müslümanlara yönelik önyargıların -stereotipler ve düşmanlık- siyasi, ekonomik ve kültürel faktörlerle beslenerek günümüzde küresel bir sorun hâline geldiği ortaya çıkmaktadır.

Peki, İslamofobik ırkçı eylem ve söylemlerin geleneksel ve dijital medyaya yansımalarını inceleyeceğimiz zaman, öncelikle geleneksel medyadaki İslamofobik içeriklere baktık, burada üç önemli başlık karşımıza çıkıyor; bunlar olumsuz söylemler, yanlış raporlama ve yetersiz çeşitlilik olarak ifade edilebilir. Olumsuz söylemlere örnek olarak da geleneksel medyada Müslümanlara yönelik ayrımcı, ön yargılı, negatif ve olumsuz söylemler karşımıza çıkıyor. Bazı haberlerde Müslümanların “şiddet”, “terörizm” ve “suç” gibi olumsuz kavramlarla ilişkilendirilmesi de bir yanlış raporlama olarak ifade edilmekte. Ayrıca, geleneksel medyadaki Müslüman temsilciliğinin sınırlı olup çeşitli Müslüman seslerinin yeterince yansıtılamaması da “yetersiz çeşitlilik” başlığı altında topladığımız bir kavram.

Peki, dijital medyada yani özellikle sosyal medyanın yoğun olarak kullanıldığı, teknolojinin gelişmesiyle yoğun olarak kullanıldığı günümüzde sosyal medyada durum nasıl? Burada da dört etkili başlık karşımıza çıkmakta; bunlar dezenformasyon, nefret söylemi, provokatif paylaşımlar ve etkili yayılma. Dezenformasyon, malumunuz, tabii, günümüzde özellikle siyasi olsun, diğer konular olsun, herkesin muzdarip olduğu, bütün devletlerin yapay zekâyla üretilmiş bilginin aktarılmasından rahatsızlığını belirttiği önemli bir kavram olarak karşımıza çıkıyor. Burada da manipüle edilmiş görüntüler çarpıtılmış bilgilerle Müslümanlara karşı bir ön yargı oluşturulduğunu görüyoruz. Nefret söylemi “hate speech” özellikle RTÜK ve benzeri organizasyonların gerçekleştirdiği büyük çaplı etkinliklerde en önemli konulardan biri, sosyal medyada Müslümanlara yönelik aşağılayıcı, dışlayıcı ve tehdit edici ifadelere sıkça rastlanmakta. Provokatif paylaşımlara baktığımızda bazı içeriklerin Müslümanlar ile diğer gruplar arasında gerginlik ve çatışma yaratmayı amaçladıkları görülmekte. Tabii, etkili yayılma dediğimizde İslamofobik içeriklerin dijital ortamda hızla yayılarak, doğru olmasa bile, etkin olduğunu görmekteyiz.

Peki, İslamofobiye geleneksel ve sosyal medya kanalları aracılığıyla sürekli gündemde tutan konu nedir aslında? Özellikle 2001 yılı sonrasında İslam karşıtlığının sistematik bir şekilde inşa edildiği ve bu dönemde Müslümanların sıklıkla radikalleşmeyle ilişkilendirildiği gözlemlenmekte. Özellikle, “terör” “saldırı” “örgüt” “militan” “ayrılıkçı grup” ve “radikal grup” gibi terimlerin medya söyleminde Müslümanlarla özdeşleştirildiği dikkat çekmekte. İlgili haber içeriklerinde, doğrudan İslam'a veya Müslümanlara dair bir konu olmasa dahi, görsel unsurlar aracılığıyla camiler, ibadethaneler, başörtülü bireyler ve İslam figürlerinin kullanıldığına da sıkça rastlamaktayız. Bu bağlamda, tabii, görsel hafızanın da manipülatif bir biçimde kullanılması medya dilindeki ön yargılı söylemlerin toplumsal etkilerini artırmakta.

Sayın Başkanım, değerli vekillerim; tabii, bununla birlikte sosyal medya platformları da özellikle ifade ettiğim gibi bu söylemlerin zirveye çıktığı yerler olarak karşımıza çıkmakta. İslamofobinin bazı durumlarda nasıl normalleştirildiğine sosyal medyada sıkça rastlamaktayız. İslam ve Müslümanlara yönelik içeriklere baktığımızda da Batı'da yaygın olan İslamofobik tutumların benzer şekilde bazı durumlarda ülkemizde de yankı bulduğunu görmekteyiz. Söz konusu platformlarda geleneksel medyadan daha aşırı biçimde Müslümanların kutsallarının göz ardı edilerek provoke edici söylemlerin yayıldığı net bir şekilde ortada. Peki, geleneksel ve dijital medyadaki yansımaları incelendiğinde, sıklıkla İslam'ın ve Müslümanlığın öncelikle şiddetle ilişkilendirildiği çok açık bir şekilde görülmekte, bunların ekranlara yansıtıldığı ve Avrupa ve Amerika medyasında bunun ön plana çıkartılarak terörle

ilişkilendirildiği görülmekte, tekrar sıklığı açısından İslam'ın şiddetle ilişkilendirilen söylemi çağ dışı ve ilkel olduğu söylemi takip etmekte. En sık tekrar edilen üçüncü söylem ise İslam kimliğinin bireylerin dış görünüşüyle şekillendirilmesi olarak karşımıza çıkmakta.

Önemli bir istatistik var, şimdi onu da sizlerle paylaşmak istiyorum. Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı'nın verilerine göre Avrupa'da Müslümanların neredeyse yüzde 40'ı olumsuz bir bakış açısıyla karşılaşmakta, yüzde 27'si dışlanmakta ve yaklaşık dörtte 1'inin ayrımcılığa uğradığı ifade edilmekte. Ayrıca yalnızca Avrupa'da yılda yaklaşık 5 milyon nefret suçu gerçekleştirildiği bu araştırma kapsamında karşımıza çıkmakta.

Peki, dünya medyasında İslamofobik söylemlere nasıl bir yön çizilmiş? Özellikle bunun Avrupa ve Amerika'da son yıllarda giderek artan bir trendde yükseldiğini görmekteyiz. Tabii, burada demin de ifade ettiğim gibi, bazı siyasi partilerin ve siyasi figürlerin İslamofobiye bir manipülasyon malzemesi olarak kullanması da çok etkili bir durumda. Tabii, dünya medyasında İslam ve terörizm arasında kurulan bağlantı da İslamofobinin giderek yükselmesinde önemli bir etken olarak karşımıza çıkmakta, güven odaklı haberciliği zedelemekte.

Avrupa medyasında özellikle göç ve entegrasyon konularında yoğun olarak İslamofobik söylemlerin yaygın olduğunu görmekteyiz. Müslümanlar genellikle öteki ve tehdit olarak sunulmakta, din temelli bir ayrımcılık özellikle Hollanda ve Avustralya'da yoğun bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Amerika'da ise durum biraz daha farklı olarak 11 Eylül sonrasında Amerika medyasında İslam ve terörizm arasında kurulan bağlantı İslamofobik haberlerin artmasına neden olmaktadır. Orta Doğu'da ise bölgesel çatışmalar ve siyasi gerginlikler de zaman zaman İslamofobik söylemlerin farklı boyutlarda değerlendirilmesine yol açmakta. Peki, Türkiye medyasına geldiğimizde İslamofobik söylemlerin eğilimi gene dünya medyasında olduğu gibi bir artış eğiliminde, özellikle sosyal medyada İslam ve Müslümanlara yönelik olumsuz ve kışkırtıcı söylemlerin arttığı, İslamofobik söylemlerle toplumu ayrıştırıcı ve gerginlik yaratıcı bir dilin kullanıldığı görülmekte ve tabii, Müslümanların tek tip ve tehlikeli olarak figür edildiği, resmedildiği, bunun da ön yargıları beslediği bir stereotip oluşturduğu gözlenmektedir.

Peki, Türkiye ve dünya medyasının ortak noktalarını incelediğimiz zaman hem Türkiye'de hem dünya medyasında İslam ve Müslümanlara yönelik olumsuz söylemlerin tehdit algısı ve ayrımcı tutumlar olarak bir artışta olduğu görülmekte. Peki, farklılıklar neler? Türk medyası daha çok Batılılaşma ve milliyetçilik bağlamında İslamofobik söylemler kullanırken dünya medyası terör ve güvenlik odaklı bir söylemle karşımıza çıkmakta. Her iki medya ortamının da Müslümanlar üzerinde sosyal dışlanma, kutuplaşma ve nefret söylemi, nefret suçlarına yol açabilecek etkilere sahip olduğu net bir şekilde görülmekte. Türkiye'de yayınlanan ve yabancılara veya Müslümanlara yönelik ırkçı ve İslamofobik söylemleri içeren programlara baktığımızda -haber programlarında, tartışma programlarında ve köşe yazılarında bu tip ihlalleri görüyoruz- özellikle İslam dini ve Müslümanlar hakkında yanlış, eksik ve çarpıtılmış bilgilerin olduğu, İslam ve Müslümanlar konusunda ayrımcı ve ırkçı söylemlerin dile getirildiği ve bazı köşe yazarlarının da yazılarında İslamofobik ve ırkçı ifadeler kullandığı görülmekte.

Peki, İslamofobik söylemlerin kullanım sıklığını incelediğimizde birinci sırada şiddet bağlantısı yer almakta. "İslam'ın özünde şiddet vardır." söylemi sıklıkla tekrarlanmaktadır.

İkinci sırada ise "İslam çağ dışı ve ilkeldir." söylemi karşımıza çıkmakta.

Üçüncü sırada Müslümanların dış görünüşünden rahatsızlık duyulan söylemler ve son olarak da Müslümanların devlet düşmanı, rejim karşıtı, ikinci sınıf insan olarak değerlendirilen söylemler karşımıza çıkmaktadır.

Bazı raporlarda yabancılara, özellikle Suriyelilere yönelik ırkçı söylemleri içeren programlar da incelenmiştir. Bu programlarda da genellikle suç, taciz ve toplumsal düzensizlikle Suriyelilerin ilişkilendirildiği görülmüştür. Buna ilişkin bazı örnekler çıkarttım, bu örneklerde de “Magandamız yetmiyormuş ya, maganda ihraç edecektik biz aslında bir yerlere, bıraktık bunu, ithal ettik.” gibi ifadeleri örnek olması açısından özellikle sizin takdirinize arz ediyorum.

Peki, ırkçı söylemlerin analizine baktığımızda dört ana başlık bizim karşımıza çıkıyor; bunlar, suçla ilişkilendirilmesi, ekonomik yük algısı, kültürel tehdit ve ayrıcalık iddiası. Bu iddiaların tabii alt başlıkları çok geniş, ona belki ayrı bir sunum yapmak lazım ama ben kısa kısa ifade etmek istiyorum müsaadenizle. Yabancıların, özellikle de Suriyelilerin çeşitli suçlarla ilişkilendirildiği, ülke ekonomisine yük olduğu, Türk kültürüne ve yaşam tarzına bir tehdit oluşturduğu ve bununla birlikte Türk vatandaşlarından daha fazla hak ve ayrıcalık tanındığına yönelik iddialar karşımıza çıkmakta.

Peki, bunun olumsuz yansımalarına ve yanlış genellemelere baktığımızda nasıl bir nefret dili karşımıza çıkıyor? İslamofobik söylemler İslam’ı ve Müslümanları tehdit unsuru olarak görmekte, aşırılık ve şiddetle ilişkilendirme eğiliminde olduğu karşımıza çıkmakta. Müslümanların homojen bir grup olarak algılandığı ve tüm Müslümanları aynı şekilde bir stereotipte suçlayıcı ifadelerle karşımıza çıkarttığı görülmekte. Müslümanlara yönelik açık ve ayrımcı nefret dili de buradaki söylem olarak karşımıza çıkmakta.

Peki, biz Radyo ve Televizyon Üst Kurulu olarak İslamofobik ırkçı eylem ve söylemlere karşı neler yapıyoruz? Bu bağlamda, RTÜK 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun’la üst kurula verilen yetkiler doğrultusunda ilgili kanun maddesince uygulanan müeyyidelerin yanı sıra düzenlediği sempozyum, forum gibi farkındalık artırıcı organizasyonlarla İslamofobi ve ırkçılığa karşı net bir tutum sergilemektedir. 6112 sayılı Kanun’da kendisine tevdi edilen yetki çerçevesinde medya sektörünü düzenleme ve denetleme yetkisi görevini üstlenen RTÜK, özellikle İslam’a ve Müslümanlara ilişkin toplumun millî ve manevî değerlerini zedeleyerek kamu vicdanını yaralayacak yayınlara yönelik müeyyideler uygulamakta, İslamofobi olgusuyla kanun çerçevesinde önemli bir mücadele sürdürmektedir. Bu kapsamda, gerek kanun gerek ayrımcılık ve nefret söylemine yönelik yasaklar, insan onuruna saygıya ilişkin maddeler ve millî, manevî değerler RTÜK açısından önemli olgular olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tabii, 2011-2024 yılları arasında 6112 sayılı Kanun’un 8’inci maddesi kapsamında çeşitli bentlerini ihlal eden yayıncı kuruluşlara yönelik farklı idari yaptırımlar uygulanmıştır. Bu kapsamda, 8/1-(b) bendine karşı 60 rapor taranmış ve 5 adet İslamofobik içerikli rapor tespit edilmiş, (ç) bendine ilişkin 12 adet rapor tespit edilmiş, (e) bendi 9, (f) bendine ilişkin de 3 adet İslamofobik içerikli rapor tespit edilmiştir. Bu maddeler bir önceki slaytında sunduğum ana başlıklar.

RTÜK’ün İslamofobiye karşı yaptırımları da demin ifade ettiğim gibi inceleme ve denetimin yanı sıra idari yaptırım, yayıncı kuruluşlardan düzeltme talepleri ve tabii, forum ve etkin farkındalık çalışmaları olarak karşımıza çıkıyor.

Tabii, İslamofobiyle mücadele eden Türkiye’deki ve dünyadaki kuruluşları incelediğimiz zaman gerçeklik ve algı olmak üzere iki boyutta adımlar atıldığı görülmekte. Bunlardan birincisi, pratik düzenlemeler. Pratik düzenlemeler kapsamında Türkiye’de ikili diplomasi, çok taraflı diplomasi ve yabancı propaganda kombinasyonu kullanıldığı görülmekte. Bununla birlikte, manevî düzeydeyse Türkiye’nin ulusal imajını ve yumuşak gücü “soft power”ı vurguladığı görülmektedir. Müslüman bir ülke olarak Türkiye’nin İslamofobiyle mücadele çabalarında ulusal çıkarları ve İslam’ın tarihsel ve kültürel geleneklerini ön plana çıkardığı izlenmiştir. Bu kapsamda Türkiye’deki sivil toplum

kuruluşlarından İnsan Hakları Derneği, Uluslararası Müslüman Topluluklarla Dayanışma Derneği, İnsan Hakları Vakfı ve Kadın ve Demokrasi Derneği İslamofobiyle mücadele eden dernekler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Peki, diğer ülkelerde konuyla ilgili mücadele eden kurumlar nelerdir diye baktığımızda; Birleşik Krallık'ta Eşitlik ve İnsan Hakları Komisyonunun İslamofobik eylemlere yönelik olarak yasal düzenlemeler ve yaptırımlara katkıda bulunduğu görülmüş, Almanya'da Federal Ayrımcılıkla Mücadele Ajansının İslamofobik söylemlere karşı farkındalık kampanyaları düzenlediği tespit edilmiş ve Fransa'da da İnsan Hakları Savunucuları Ulusal Danışma Kurulunun İslamofobik eylemlere karşı mahkeme süreçlerini yakından takip ettiği tespit edilmiştir.

İslamofobi ve ırkçılıkla mücadele için gerçekleştirilen farkındalık çalışmalarına baktığımızda, tabii, RTÜK tarafından Medya ve İslamofobi Sempozyumu ilk olarak 2021 yılında gerçekleştirilmiş. Buradaki ilk Uluslararası Medya ve İslamofobi Sempozyumu'nda "Yalan Haber, Nefret Söylemi ve Kültürel ırkçılık Kısacasında İslam" teması altında, önemli akademisyenler, alanında birçok uzman, gazeteci ve politikacıların katılımıyla verimli bir program gerçekleştirilmiştir.

2022 yılına geldiğimizde ise "İslam Düşmanlığıyla Yeni Nesil Mücadele" adı altında aynı sempozyum devam etmiş. Bir sonraki yıl "İslamofobinin inşasında aktör ve araçlar, İslamofobiye Karşı Mücadelede Yeni Nesil Strateji ve Metotlar" olarak sempozyum önemli bir temayı işlemiştir ve son olarak bu yıl 4'üncüsünü gerçekleştirdiğimiz Küresel ve Yerel Boyutlarıyla Medya ve İslamofobi Forumu'yla İslamofobiye yönelik olarak farkındalık çalışmalarında önemli katkı sunulmuştur. Önümüzdeki yıl bu İslamofobi Sempozyumu'nun yurt dışında yapılması planlanmakta, etki alanının daha genişletilerek farkındalığın daha yükseltileceğine inanmaktayız.

Tabii, bir de sadece İslamofobiye yönelik çalışmaları sürdürmüyoruz, aynı zamanda da dezenformasyona ilişkin, farklı iş birlikleriyle, görsel ve işitsel medyada dezenformasyonla mücadeleye ilişkin çeşitli çalıştay ve forumları düzenliyoruz. Bu kapsamda da 2022 yılında "Görsel ve İşitsel Medyada Dezenformasyonla Mücadele" konulu bir çalıştay gerçekleştirilmiş ve bu kapsamda da İslamofobi ve dezenformasyon karşısında medyanın rolüne dikkat çekilmiştir.

Tabii, RTÜK tarafından gerçekleştirilen bütün çalışmaları ben ayrı ayrı incelemedim ama müsaadenizle birkaç tanesini okumak isterim: Burada Uluslararası Medya ve İslamofobi Forumu'nu belirttim, Dezavantajlı Bireylerin Yayın Hizmetlerine Erişim Çalıştayı, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı Etik İlkeler Rehberi Tanıtım Toplantısı, Uluslararası Gelecekle İletişim Çalıştayı, Gelenekselden Dijitale Medya ve Gençlik Zirvesi, Medya Buluşmaları, Şiddet ve Medya Çalışmaları, RTÜK Üniversite Buluşmaları gibi çeşitli buluşmalar altında da aslında İslamofobi ve dezenformasyon konusu yoğun biçimde işlenmiştir.

Tabii, bir de dijital platformlara yönelik bazı konular gündeme geliyor. Dijital platformlara yönelik gündeme gelen konulardan bir tanesi de özellikle siyonizmi mağdur gösteren yapımların ortaya çıkması. Burada yaptığımız incelemelerde genellikle bu yapımların geçmiş yıllara yönelik olduğu, belirli konular üzerinde odaklandığı ve bu konularda da Yahudilerin daha çok mağdur konumunda olduğu yapımlar içerdiği görülmektedir.

Peki, İslamofobi ve ırkçılıkla mücadele yolları ve önerilerine baktığımızda, RTÜK bünyesinde bunu "istihdam" "eğitim" "sosyal uyum" ve "ruh sağlığı" olarak dört ana başlıkta inceliyoruz. Türkiye'nin İslamofobi ve ırkçılıkla mücadele konusunda öncü rol oynadığı aşikâr. Bu çalışmalar kapsamında ayrımcılığın önlenmesi, farkındalık yaratılması ve uluslararası iş birliğinin güçlendirilmesi gibi alanlarda yoğunlaşmaktadır.

İslamofobinin Müslümanların istihdam ve iş hayatındaki fırsatlarını sınırlandırabildiği görülmekte. Özellikle Müslüman öğrencilerin okullarda ayrımcılık ve dışlanma gibi problemlerle karşılaştığı izlenmekte. Toplumsal bütünleşmeye ve Müslümanların sosyal hayatına olumsuz etkileri görülmekte ve tabii, bu İslamofobik tutumların da Müslümanların psikolojik ve duygusal refahını bozduğu tespit edilmektedir.

Medyadaki İslamofobik söylemlerin azaltılması için neler yapılabilir, buna ilişkin belirli öneriler tespit ettik. Bu kapsamda da etik bir yayıncılık tabii hepimizin ortak değerlerinden bir tanesi; medya kuruluşlarının İslam ve Müslümanlara yönelik haberlerinde objektif, tarafsız ve ayrımcılık içermeyen bir dil kullanması. Medya çalışanlarının Müslüman temsilcileri ve uzmanlar arasında karşılıklı anlayış ve empatiyi geliştirmesi. Medya çalışanlarına İslamofobi ve çeşitlilik konularında eğitimlerin verilerek farkındalık oluşturulmasının önemi ve tabii, yapay zekâ ve büyük veri analitiğinin İslamofobik içerikleri tespit etmek için kullanılmasının önemli olduğunu değerlendiriyoruz.

Peki, bu kapsamda -yasal düzenlemeler- neler yapılabilir? Öncelikle, tabii, konuyu hukuki çerçeve kapsamında incelediğimizde, İslamofobiye önlemek için kapsamlı hukuki düzenlemelerin gerekli olduğunu değerlendiriyoruz. Bu çerçevede ayrımcılık, nefret suçları ve ifade özgürlüğü konularında net bir tutum izlenebilir. Uluslararası anlaşmalar kapsamında da tabii, Birleşmiş Milletler, Avrupa Konseyi gibi uluslararası kuruluşların İslamofobiye karşı sözleşmeleri, tavsiye kararları ve yaptırım mekanizmalarına yönelik olarak çalışmalar önceliklendirilebilir. Ulusal mevzuatımız çerçevesi içerisinde de İslamofobik davranış ve söylemlerin yasaklandığı, cezalandırıldığı ve etkin bir şekilde bu yasaların uygulandığı bir sistem geliştirilebilir.

Kamu kurumu ve özel sektör kuruluşlarının da İslam karşıtı ayrımcılığı önleyen politikalar geliştirmesi ve bunları uygulaması tabii diğer önemli bir başlık olarak karşımıza çıkmaktadır. Demin de ifade ettiğim gibi, öneriler ve gelecek çalışmalar kapsamında da medya etiği eğitiminin, düzenleyici bir çerçevenin, toplumsal diyalog çalışmalarının ve tabii, izleme ve bu konuya yönelik raporlamaların da İslamofobinin gelecek dönemlerde engellenmesi açısından büyük önem arz ettiğini ifade etmek isterim.

Sonuç olarak Sayın Başkanım, müsaade ederseniz bir iki cümle daha kurmak istiyorum bitirmeden. Tabii, hiç şüphesiz, ülkemiz küresel düzeyde İslam düşmanlığıyla mücadelede sorumluluk alarak öncü bir rol üstlenmekte. Tabii, böyle bir tabloda da İslam karşıtı bakış açısı, söylemler ve politikaların oluşmasında -tabii, günümüzde teknolojinin gelişmesiyle birlikte- sosyal medyanın da önemli bir etkisi ve rolü bulunmakta. Tabii, yaşanan birçok acı tecrübeye rağmen kısmen de olsa geleneksel medyada ama çoğunlukla sosyal medyada hâlâ İslam karşıtı dezenformasyon ve Müslümanlara yönelik nefret dolu ifadelerle sıkça karşılaşmaktayız.

Bu kapsamda dezenformasyonun önlenmesi, yerine doğru bilgi ve gerçeklerin aynı hızda ve yaygınlıkla konulması gerekmektedir. Zira, medyada yer alan söylemler, hedef kitlenin ve hedef grupların algı, duygu, düşünce ve davranışlarını etkilemekte ve şekillendirmektedir. Bu kapsamda, ulusal ve uluslararası platformlarda da bu algıyı yok edecek verimlilikte medyanın kullanılması büyük önem arz etmekte. Biz de Radyo Televizyon Üst Kurulu olarak bu konudaki farkındalığı artırmak için elimizden gelen her türlü çalışmayı yerine getirmekteyiz.

Saygılarımla arz ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkürler Başkanım.

Bu sosyal medya ve RTÜK bağlantısıyla alakalı da kısa bir değerlendirme yaparsanız.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Başkanım, değerli milletvekillerim; tabii, 2018 yılında yürürlüğe giren, 6112 sayılı Kanun'da yürürlüğe giren 29/A maddesi kapsamında internet üzerinden yapılan yayınların denetim ve düzenlenmesi görevi Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilmiştir. Tabii, bu görsel-işitsel medya kapsamında yayın yapan yayıncı kuruluşlardan,

medya hizmeti sağlayıcılardan bahsediyorum. Bu kapsamda özellikle medyada daha çok dijital platform olarak geçen ama bizim literatürümüzde VOD, “video on demand”, “isteğe bağlı yayıncılık” olarak ifade edilen platformların lisanslama ve denetleme görevi Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun yargı yetkisi altında bulunmakta; aynı zamanda URL üzerinden yayın yapan medya hizmet sağlayıcılar da Radyo ve Televizyon Üst Kurulu tarafından denetlenmekte. Bununla birlikte sosyal medya platformları üzerinden yayın yapılan herhangi bir video veya herhangi bir görüntüye yönelik olarak Radyo Televizyon Üst Kurulunun bir yetkisi bulunmadığından dolayı özellikle sosyal medya kapsamında yapılan bu tür video, görseller ve seslendirmelerin RTÜK denetiminin kapsamı dışında olduğunu sizlere özellikle belirtmek istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – “YouTube dâhil mi?” diye sordu sayın vekilim.

HASAN BASRİ SÖNMEZ (Isparta) – YouTube’dan yapılan yayınlar dâhil mi Sayın Başkan?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Değil herhâlde.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Şimdi, Sayın Vekilim, burada önemli bir konu var. YouTube içerik sağlayıcı olarak, özellikle internet üzerinden yayınlara yönelik 5651 sayılı Kanun’da, BTK’nin yetkisi altındaki kanunda YouTube içerik sağlayıcı olarak tanımlanmış. YouTube’un altında kanalların, medya hizmet sağlayıcı gibi görsel-işitsel medyaya yönelik yayınları bulunmakta. Şu anda RTÜK yetkisi altında değil; ama önümüzdeki dönemlerde buna yönelik bir çalışma var. YouTube da aslında normal bir isteğe bağlı yayıncılık hizmeti veren Netflix veya EXXEN’den herhangi bir farkı olmayan katalog ve canlı yayın yapılan bir platform olduğundan dolayı YouTube’u bir platform olarak değerlendirmeyelim lütfen. YouTube’un altındaki kanalların da lisanslanması aslında gerekmede. Buna yönelik de bir çalışmamız devam etmektedir.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Başkanım, bir soru sorabilir miyim?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sayın Başkan...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bir de soruları alalım, ondan sonra değerlendirmeler için zaten...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Değerlendirme yapmayacağım, soru soracağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tamam, buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, Değerli RTÜK Başkan Yardımcısı, basın mensupları; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Öncelikle açıklamalarınız için teşekkür ederim.

Bize dağıtmış olduğunuz bu bilgilendirme notu keşke sayfalandırılmış olsaydı, sayfa sayfa söyleyecektim ben ama hemen şu sayfayı ben size göstermiş olayım: Türk medyasında İslamofobik söylemlerinin içerik analizine bakalım biz. Şimdi, medya aynı zamanda sosyal medya mıdır? Yani “medya” denilince “sosyal medya” ile “medya” aynı kavramlar mıdır? Ayrı kavramlardır yani “medya” ayrı, “sosyal medya” ayrı. “Medya” dediğimiz zaman biz bunda genellikle neyi kastetmiş oluruz? Televizyon, radyo, gazete, dergiler gibi geleneksel kitle iletişim araçlarını kapsar yani burada sosyal medya ise tanım anlamında, kavram anlamında internet tabanlı platformları ifade eder. Bu da nedir? İşte, Facebook, Twitter, Instagram, TikTok, vesaire, bu gibi şeyler ama ne yazık ki sizin bu değerlendirmelerinizin hepsinde siz sosyal medyayı “Türk medyası” olarak nitelendirmişsiniz ki, nüfusunun yüzde 99’u Müslüman olan bir ülkede Türk medyası bahsettiğiniz konumda değildir. Ben bunu şiddetle reddediyorum. Bana bu şekildeki somut, Türk medyasının isimlerini sayar mısınız

veyahut da somut örnekler gösteriniz. Bu doğru bir yaklaşım tarzı değil ve burada şunu hedefliyorsunuz: İlerideki medyayı cezalandırmak ve sansürün altyapısını oluşturmak için şu anda siz bir taban oluşturmaya çalışıyorsunuz. Bunu yemezler! Yemezler bunu! Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İyi de onlar niye taban oluşturmaya çalışsın ya!

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Evet, şu anda burada yapılan bu yani medyaya ağır cezalar getirmenin...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama bak, şimdi sen...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Özür dilerim... Bakın...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mahmut Bey, dijital medya ile sosyal medyayı sen karıştırıyorsun.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, ben karıştırmıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ayrı bir yasası var dijital medyanın. Dijital medyanın yasası var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Beyefendi, bakın, ben sizinle tartışmaya girmiyorum. Netice itibarıyla ben düşüncelerimi anlatıyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Aynı zamanda “sosyal medya yasası” deniyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama bakın, orada izahını zaten... En son sorduğum soru buydu.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Burada, bakın arkadaşlar, sosyal medyayı “medya” olarak tanıtıyor esasen yani bahsedilen konu Türk medyası değil. Türk medyasında, bana, yüzde 99’u Müslüman olan ülkede bu kadar İslam’a karşı, Müslümanlara karşı bir şeyi anlatamazsınız. Sosyal medya tamam, ama Türk medyasını, ileride ceza kesmek için, baskı yapmak için... Bu olay doğru değil, katılmıyorum. Şiddetle reddediyorum. İleride Türk basınının üzerindeki cezalandırılmaları ağırlaştırmak, para cezalarını getirmek, kapatmak için onun alt zeminini hazırlıyorsunuz.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Sorunuzu alalım.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Sordu ya başında. Ben hatta -hatırlatayım- aynı şeyi soracaktım. “Türk medyasında İslamofobi yönünde artış var.” diyorsunuz da bunun sayısal verisi veya örnekleri...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Somut örnekler...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – İşte ben o soruyla bunu soracaktım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Buyurun Deniz Bey.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Vekilim, öncelikle literatür ve ifade olarak belki farklı şeyleri anlamış olabiliriz. O yüzden ben bir düzeltme yapayım müsaadenizle. “Medya” dediğimiz kavram eskiden, evet, geleneksel medyayı kapsayan bir kavramdı. Bu geleneksel medyanın içerisinde de sizin ifade ettiğiniz gibi radyo, televizyon ve gazeteler bulunuyordu. Ama tabii, bugün sosyal medyanın bir üst başlığı “yeni medya” olarak geçiyor. Geleneksel ve yeni medya üst başlıkta “medya” olarak ifade edildiğinden dolayı biz de bu kapsamda sadece geleneksel medyayı almıyoruz. Şu an RTÜK denetiminde geleneksel medya değil, aynı zamanda yeni medya teknolojileriyle iletilen, demin ifade ettiğim “video on demand”, isteğe bağlı yayıncılık da bulunmakta. İnternet teknolojileri de isteğe bağlı yayıncılık olarak bulunmakta ve bunun üst başlığını biz medya olarak ifade ediyoruz. Zaten orada radyo ve televizyonlarda yapılan incelemelerde gördüğünüz üzere, on yıllık süreçte en fazla

20 tane yaptırım uygulanmıştır. Biz televizyonlara yönelik yapmış olduğumuz yaptırımları gösterdik. Oradaki asıl söylediğimiz kısım bizim denetimimiz altında olmayan sosyal medya platformları vasıtasıyla İslamofobik ifadelerdir. Bu kapsamda da herhangi bir medya hizmet sağlayıcıya yönelik olarak bir sansür getirme veya bunlara farklı aşamalarda para cezası verme gibi bir niyetimiz kesinlikle yoktur.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – O zaman “Türk medyası” yerine “sosyal medya” kavramını kullanmanızda fayda var.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Düzeltelim ama sosyal medya...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Doğru değil.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – O ifadeyi düzeltelim ben bundan sonraki slaytta ama “Türk medyası” ifadesi aslında orada sadece geleneksel medya kapsamında ifade edilmemekte.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama sosyal medya zaten RTÜK’ün denetimine girmiyor. Sosyal medyayı RTÜK denetliyor mu? Denetlemiyor.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Zaten bizim denetimimizde olmadığından dolayı. Yoksa biz kendi denetimimize yönelik olarak...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Tamam, o zaman Türk medyasından somut örnekler çıkarsınlar.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – “Dijital medya” diyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ama sosyal somut örnekler üstadım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Somut örnek vardı ya kitapçıkta.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Çıkarın bana.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Orada özellikle RTÜK yargı yetkisi altındaki maddelerin hepsine yönelik sayısal ifade var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Şimdi, Müslümanlığa getirdiğin zaman toplumda bir karşılık bulma adına bu kullanılıyor şu anda ama somut örnek gösterin. Türk medyası, yüzde 99’u Müslüman olan bir ülkede bu artış mümkün değil üstadım. Sosyal medyaya katılıyorum ama sosyal medya, medya demek değil. O sosyal medya farklı bir şey, medya farklı bir şey. Ama bu nedir? Medyanın üzerine ileride gerek sansür gerek para cezaları gerek kapatmak için bunun meşru zemini yaratılmaya çalışılıyor.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Vekilim, yalnız sosyal medya da medyanın bir alt bileşeni aslında yani orada medyayı üst başlık olarak ifade ettiğimiz zaman sosyal medyadaki artış da medyayı otomatik olarak etkilemekte ama “geleneksel medya” ifadesini kesinlikle kullanmadım. Bu slaytta da zaten göreceğiniz üzere RTÜK...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – “Geleneksel medya” demedim. “Türk medyası” diyorsunuz, hep ifadeniz o. Ben de şuna karşı çıkıyorum: Efendim, “Türk medyası”, yani “medya” farklı, “sosyal medya” farklı. “Sosyal medya” kavramını “medya” yerine kullanamazsınız. O zaman ikiye ayırın.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Vekilim, sizin dediğiniz geleneksel medya ama.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Sizin dediğiniz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Şöyle yapalım...

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Benim ifade ettiğim, geleneksel medya ve sosyal medyanın oluşturduğu çatı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Şöyle yapalım: Yani biz burada Türk medyasını da süttten çıkmış ak kaşık gibi değerdendirmeyeceğiz tabii. Nasıl yayın yaptığına hep birlikte şahit olduk, her dönemde de olduk, bu dönemde de şahit oluyoruz. Yanlışı var, doğrusu var ama bizim, tabii ki burada böyle bir söylem artıyorsa ve bu düşünceden dolayı eylemler son dönemde artış gösteriyorsa artık bunu oturup hep beraber konuşmamız lazım hem İslam karşıtlığı hem de ırkçılıkla ilgili.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Oraya girmiyorum üstadım. Kavramları doğru kullanın. Ben kavramın doğru, yerinde kullanılmasını istiyorum.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Ben onu “sosyal medya” olarak düzeltelim Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bununla ilgili, Deniz Bey, şöyle yapalım: “Somut örnek verin.” dedi. Zaten siz yaptırımla ilgili, 6112 sayılı Yasa’yla ilgili kısımları bildirdiniz. Ayrıca, görsel ve yazılı medyada yaptırım uyguladığınız varsa yayın kuruluşları, televizyonlar gazeteler, yazılı olarak, Mahmut Bey’e cevap verin.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Başkanım, biz yazılı medyayı denetlemiyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Pardon.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Görsel, işitsel medyaya ilişkin zaten bu slaytta da ben bütün hepsini verdim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Görsel olarak...

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Ben herhangi bir...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mesela, yaptırım uyguladığınız televizyon var mı?

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hangileri? O zaman onları söyleyin, somut bir örnek söyleyin.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Ben özellikle isim zikretmemek için onları ifade etmedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır ya, niye söylemiyorsunuz?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, yok, haberlerde de var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Söyleyin tabii ki, kime hangi ceza verilmiş, söyleyin. Hangi televizyona, hangi söylemden dolayı ceza verdiniz, yaptırım uyguladınız; zaten onu istiyor.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – CNN Türk var, Halk TV var, Ulusal Kanal var.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Hangi haberleri? Onları da bizimle paylaşır mısınız.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Paylaşırız efendim, tabii ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tamam.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Var yani ben özellikle kanal zikretmemek için söylemedim, sayısal olarak verdim burada.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Programları da paylaşalım, bilgi verelim.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Tabii ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani bende bu konuda veri var, daha sonra ben de söylerim ama sizin cevap vermeniz daha doğru olur çünkü benim verimi siyasi olarak kabul edebilir yani.

Evet, Sait Hocam, buyurun.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum Değerli Başkanım.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, benim sorum hem RTÜK Başkanlığıyla ilgili hem de bizim Komisyonla alakalıdır. Bizim başlığımız İslamofobiya ve ırkçılıkla alakalı olduğundan dolayı; şimdi biz Değerli Başkanım, İslamofobiyanın sebebini mi, sonucunu mu konuşacağız veya değerlendireceğiz veya RTÜK bunların hangisiyle ilgili işlem yapıyor? Biz şunu daima gözden geçiriyoruz: Evet, Batı İslam’a karşıdır, Batı Müslüman’a karşıdır, Batı zalimdir, Batı ırkçıdır, Batı milliyetçidir. Lakin şunu da gözden kaçırmamız lazım: Batı hangi dinî anlayışa karşı? Müslümanların kitabına mı karşı, Müslümanların Peygamberine mi karşı, Müslümanların itikadî değerlerine mi karşı, ahlaki değerlerine mi karşı, yoksa siyasal İslam’a mı karşı? Batı gerçekten Kur’an’a göre inanan ve yaşayan Müslüman’a mı karşı, yoksa Kur’an’dan kopmuş, kendi anlayışına göre bir din icat etmiş, Kur’an’dan kopuk... Kur’an mesela... Batı’daki Hristiyanlar ve Yahudiler kendi kitaplarından kopunca kitaplarının içeriğini değiştirdiler, ayetler ilave ettiler çünkü icaz ve belagat yönü yoktu ne Tevrat’ın ne İncil’in ne Zebur’un; sıradan bir yazı gibidir onlar. Mucize Tevrat’ta, İncil’de ve Zebur’da yok, mucize peygamberlerine verilmişti ama bizim Peygamber’imizin en büyük mucizesi Kur’an olduğu için, Kur’an’ın hem lafzında hem manasında hem maksadında icaz ve belagat olduğu için bir harfi Kur’an’dan çekersen duvarın tamamı yıkılır veya bir harfi ilave edersen Kur’an anlaşılmasın hâle gelir. Bunlar Kur’an’a müdahale edemediler, ondan dolayı, İslam’dan beslenen insanlar Kur’an ilkeleri doğrultusunda davranmadıkları için Kur’an’a ve ilave olarak “peygamberlerin sözü” ismi altında “hadis” ismi altında -evet, Peygamber’in sahih hadisleri, Kur’an’la uyumlu hadisleri de var ama- kendi yaptıkları icraatlarına dayanak yapmak için uyduruk hadisleri ortaya koydular ve gerçekten, sadece Avrupa’nın nefret ettiği değil, benim de nefret ettiğim bir din anlayışı ortaya çıktı. Mesela, Peygamber’den sonra Cemel ve Sıffin olayları, Hazreti Ali ile Hazreti Aişe’nin, Hazreti Ali ile Hazreti Muaviye’nin savaşları ki bu savaşlardan sonra itikadî fraksiyonlar ortaya çıktı. Kim haklı, kim haksız? Müslüman’ın kanı nasıl dökülür, Müslüman nasıl katledilir? Oysa ayette, Kur’an’da -en büyük cezai müeyyide- şirkten sonra katle karşı koyulmuştur, insan öldürülmesine karşı koyulmuş ve Müslümanlar zenzem gibi, su içer gibi birbirinin kanlarını akıttılar. Kerbelâ’ya kadar bu böyle geldi, sonra fraksiyonlar ortaya çıktı. İşte Eş’ariyye, Mâtürîdiyye, Caferiyye, Mutezile, Cehmiyye, Cebriyye, Kaderiyye gibi fırkalar ortaya çıktı. Her bir fraksiyon kendine göre bir dinî anlayış ortaya koydu, itikadî prensipler ortaya koydular, ahlaki değerleri yeniden tanzim ettiler. Birilerine göre birisinin malına el uzatmak kul hakkı ve büyük suç, birisine göre katli helal olduğu için namusu da helal, malı da helal, mülkü de helal edildi maalesef. İşte, en sonunda “Selefcilik” ismi altında bugün Sünnilerin başına bela olmuş DAEŞ, İŞİD, El Kaide, Taliban Sünni gelenekten geliyor ve ne İsrail’le ilgileniyor ne din düşmanlarıyla ilgileniyor, sadece Müslüman’la ilgileniyor ve Müslüman’ı öldürüyor. Şia fraksiyonuna baktığınız zaman işte, Haşdi Şabi ve onun bir sürü türevleri o Müslüman’ı öldürüyor. DAEŞ Sünni’dir. DAEŞ Suriye’ye girdi, Suriye Suriyelilerin devletiydi, ne işi vardı orada? Gitti, orada Şii Müslümanları da öldürdü, Kürt Müslümanları da öldürdü; Yezidi Kürtleri gitti, kadınlarını, çocuklarını “Köledir, cariye” diye pazarlarda sattılar ve bunu din adına yaptılar, bunu İslamiyet adına yaptılar. İşte, “İslamofobiya” denildiği zaman... Şimdi, o Yezidilerin çocuklarını İslam’a kim ısındırarak? Kim onların mabethanelerine karşı hürmet duyacak, saygı duyacak?

Değerli Başkanım, bu konuları, hem İslamofobi Komisyonu olarak hem Hükûmetimiz olarak hem Diyanet olarak hem kanaat önderleri olarak İslam'ı yeniden Kur'an'a arz etmediğimiz sürece, İslam'ı İslam'dan beslenen bu fraksiyonlardan koparmadığımız sürece ne Avrupa'daki İslamofobiya biter ne de Türkiye'deki ve İslam âlemindeki bu karışıklık biter.

Son olarak şunu söyleyeyim: Şimdi, Lübnan Hizbullah'ı Arap'tır ve Şii'dir; Lübnan devletini savunuyor, İsrail'le savaşıyor. Efendim, Hamas Sünni'dir, Arap'tır; o da kendi vatanını, devletini savunuyor kahramanca. Şimdi İsrail Hamas'ı vurduğu zaman Türk dünyası, biz de ve İslam dünyası tenkit ediyor, eleştiriyor, Hamas'ın yanında yer alıyor. İsrail, Hizbullah'ı ve Lübnan Müslümanını öldürdüğü zaman lokum dağıtılıyor sokaklarda, şeker dağıtılıyor; bu nasıl bir İslami anlayış?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Kim dağıtmış ya?

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Irak'ta, Erbil'de, Suriye'de, Mısır'da.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, sanki Türkiye'de dağıtılmış gibi konuşunuz.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Yok, Türkiye'de değil.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Öyle de yani.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Ama yas ilan edilmedi.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Yas ilan edilmedi tabii ki.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Hamas için edildi ama Lübnan için edilmedi.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Değerli Başkanım, sebebi şu: Biz Kur'an'dan kopunca tutunacak dallarımız kalmadı Müslümanlar olarak. Evet, Batı saldırıyor, İslamofobi, Batı'daki Türk kardeşlerimiz, Arap kardeşlerimiz, Kürt kardeşlerimiz orada eziyet görüyor, dinlerini gereği gibi yaşayamıyorlar ama bu, sonuçtur. Bunun bir sebebi var, bu sebepler ele alınmalıdır Değerli Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Eyvallah.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkürler.

Tabii, Müslümanlar olarak bunu bizim kendi aramızda yapacağımız, tüm Müslüman ülkeler, cemaatler, tarikatlar, tarikatlar demeyelim de mezhepler diyelim...

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Aynen öyle, meşrep. Tarikat meşreptir, o da aynı.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hani öteden beri gelen... Belki bunların değerlendirebileceği, ortak bir zeminde buluşabileceği bir konu. Bizim burada "Avrupa" ya da "Batı" dediğimiz, senin İslam'ını bilmiyor ki ne İslam'a uygun, ne İslam'a uygun değil.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Diyor ki: "Önce iğneyi kendine batırsın." Zor geliyor tabii ki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bizim için bir denetleme mekanizması değil Avrupa. Hangisinin Kur'an'a uygun olduğunu, hangisinin uygun olmadığını denetleme mekanizması Batı'da yok. O uysa da uymasa da senin adın Müslüman mı? Bitti. O sana düşman, ortaya koyduğu tavır bu. Kaldı ki bugün bahsettiğin örgütler, DEAŞ'ıydı, IŞİD'iydi, osuydu busuydu, zaten Batı'nın burada Müslümanlar arasında ikilik çıkarmak için yapmış olduğu örgütlerdir, hiçbiri kendiliğinden doğmamıştır, hepsi yapay örgütlerdir. Eğer bunun zeminini koyamazsak, bunu Müslümanlara mal edersek zaten buradan problem yaşamış oluruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Gerçi bizimkiler de "Asabı bozuk çocuklar." demişti.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Biz, bugün orayı işgal eden İsrail’i meşru görüp ona karşı taşla kendisini savunamı terörist ilan edersek zaten problem burada çıkıyor.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Evet, bu sadece İslami cemaat değil Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani kendi vatanını koruyana “terörist” diyeceğiz, orayı işgal edene de “Ya, bunun meşru müdafaa hakkı vardır, meşru savunma hakkı vardır, meşru saldırı hakkı vardır.” diyeceğiz; bunu dünyaya şirin göstereceğiz, orada eli taşlı olan çocuğu terörist göstereceğiz ya da oradaki kadını, erkeği. Zaten problem bu bak. Buradaki bugün İslamofobi dediğimiz olay...

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Başkanım, Batı insanlıktan da çıkmış, sözüm yanlış anlaşılmasın...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hocam, bak, İslamofobi dediğimiz olay tam da bu. İslamofobi aslında sizin bile yani bizim bile bu perdenin gerisini görmeden Batı’nın bakışıyla görmemizi sağlamaktır, İslamofobi dediğimiz olay budur zaten. Zaten biz bununla mücadeleyi nasıl yapabiliriz... Çünkü doğrudan vermiyorlar, farklı tür veriyorlar.

Teşekkür ediyorum.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Bir tashih yapayım Sayın Başkanım, hemen bir kelimeyle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Selçuk Bey herhâlde ayrılacak.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Konuşmam var da Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tashihini yapın da.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Başkanım, bir kelimeyle...

Şimdi, Başkanım, ben Batı’nın gözüyle İslamofobiyi değerlendirmiyorum, Batı’nın eline sopayı biz verdik diyorum. Evet, Batı insafsız, Batı -demin dedim- İslam’a, dine, mukaddesata karşı, onun hiçbir değeri yok zaten ve biz onu zaten tenkit ediyoruz, kınıyoruz, lanetliyoruz ama diyorum ki biz de o kadar masum değiliz bu işte, bu sopayı Batı’nın eline İslami cemaatler, cemiyetler, itikadî mezhep fraksiyonu olarak biz verdik ve bunu -demin ifade ettiğin şekilde- sadece Türkiye değil...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Çoğunu besliyor ağabey, Batı besliyor zaten; karşı olduğumuz nokta burası.

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) – Evet.

Bakın, bir şey daha söyleyeyim: Şu anda Londra’da İngiltere’nin beslediği Şia Gulatı -bunu, onları İngilizler fonluyor- çıkıyor, Londra’da yayın yapan televizyona, “Ebubekir’e lanet, Hazreti Ayşe’ye lanet, Hazreti Ömer’e lanet.” diyor sakallı, sarıklı ve cübbeliler. Aynı bu aşırı Şialar Tel Aviv’de yayın yapıyor televizyonlarda, görsen “Ayetullah” diye sokakta gidiyor. Bunlar, onların işine geliyor. Biz İslam âlemi olarak bunun önünü kapatmazsak Sayın Başkanım... Zaten Avrupa bunu istiyor. Amerika niçin DAES’e silah veriyor? Niçin tank veriyor, neden? Onun işine yarıyor?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Selçuk Bey.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) – Soru değil, değerlendirme yapacağım müsaadenizle.

Sayın Başkan, Komisyonun kıymetli üyeleri, çok değerli RTÜK Başkan Yardımcısı ve Daire Başkanımız; hepimizin bildiği gibi, basın ve medyanın temel görevi başta iktidar olmak üzere yürütme erkini, muhalefeti, tüm siyasi partileri, kamu kurum ve kuruluşları ile özel ya da tüzel nitelikli yapıları ve dahi her türlü resmî, sivil teşekkülleri haber, yorum, araştırma ve inceleme içerikleri ve yayınlarla kamu adına denetlemektir; öyle tarif ettiniz. Ne var ki ülkemizde basın ve medya demokrasilerde çok önemli olan bu kamusal işlevini, bu sorumlu yayıncılık anlayışını ne yazık ki bağımsız ve tarafsız

biçimde yerine getiremez oldu. Elbette ki bunun belli başlı sebepleri var. Öncelikle bu ülkede dileyen herkesin neredeyse kualsız, kaidesiz yapabileceğı bir meslek hâline getirilen medyanın sıfırdan düzenlenecek bir basın meslek yasası ihtiyacının giderilmemiş olması gerçek misyonunu tamamen ortadan kaldırdı. En önemli sorunlardan biri bu yani bir kamerası olan ve bir de internet medya ismini alan herkes gazeteci oldu ve medya oldu.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Eline mikrofonu alıyor...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKÖĞLU (Bursa) – Aynen öyle.

Basın ve medyanın yasama, yürütme, yargı sonrasındaki dördüncü güç olma pozisyonunu yitirmesi kamu adına denetim boşluğuna yol açtı. Maalesef RTÜK gibi kurumların da durumdan vazife çıkararak ucu açık inisiyatifler kullanmalarına da sebebiyet verildi. İşte o nedenledir ki ülkemizde sözde özerk bir kuruluş olan RTÜK, medyayı âdeta “iktidarın denetçisi” sıfatıyla sigaya çekmekle görevli âdeta resmî bir kamu kurumu olup çıktı. Bu sebeptendir ki RTÜK’ün tartışmalı icraatları arasında yayın kuruluşlarına “iktidarı küçük düşürme” iddiası adı altında aslında temeli de olmayan cezai müeyyideler uygulamak da yer almaya başladı. Örneğın, Halk TV, Tele1, Flash TV ve KRT’ye verilen yüzde 3 oranındaki para cezaları işte böyle dayanıksız bir yayın suçu iddiasına dayandırıldı. İktidarı küçük düşürmek nedir? Ne demektir yani? Bu cezaların oy çokluğuyla verilmiş olması RTÜK’ün ilgili kararlarının tartışmalı olduğunun da bence zaten somut bir göstergesi. Oysa bu ülkede demokrasinin tüm kurum ve kurallarıyla işletilebilmesi halkın haber alma ihtiyacının bihakkın temin edilebilmesiyle mümkündür. Basın ve medyası dolaylı ya da doğrudan sansür tehlikesi altında bulunan bir ülkede haber özgür olmaz, haber tutsak olunca da sağlıklı bir demokrasiden asla söz edilmez. Dolayısıyla, tek adam sisteminin ülkemizi getirdiğı noktada RTÜK de maalesef medya özgürlüğünün prangası, dolayısıyla demokrasinin de zincirli tıkacı oldu. İşte bu hâliyle de RTÜK genel anlamda milletin tamamına değil de sadece iktidarın beklentilerini karşılamak amacıyla hizmet vermeye koşullanarak aldığı kararlarla gazetecilik mesleğinin icrasına doğrudan müdahale eder hâle geldi. Diğer bir deyişle, RTÜK, iktidarın sansürcübaşı, devlet ricalinin ceza kesicisi ve hatta kestiğı cezanın da bizatihi infazcısı oldu. Bu sebeptendir ki Türkiye’de Hükümetin kamu yararına olmayan karar ve icraatlarının eleştirildiğı TV kanalları bir elin parmakları kadar kaldı. Örneğın, yukarıda adı geçen TV kanalları bu cezaları Özgür Özel ile Ahmet Şık’ın Gezi olaylarıyla ilgili olarak yaptıkları açıklamalarına yer verdikleri için aldılar, bunun için aldılar. Gerekçe ne? İktidarı küçük düşürme ve aşağılama. Kime göre? RTÜK’teki siyasal çoğunluğun şahsi, keyfi ve de iktidar yararına yorumuna göre.

Özetle, RTÜK çalışmalarının çok büyük bölümüyle AKP iktidarının, Cumhur İttifakı’nın, dolayısıyla tek adam rejiminin çıkarlarını korumakla görevli, güdümlü bir kurum olup çıktı. Özerk bir kuruluş olması gereken RTÜK, Türk tipi monarşik yapıya kısa zamanda uyum göstererek tutsak bir tüzel kişiliğe düşürüldü. Birincil görevi de AKP Hükümetini eleştiren medya kuruluşlarını ekonomik darbelerle güçsüzleştirip zayıflatmak, en nihayetinde de iktidar erkine boyun eğdirerek ülkedeki hâkim güce tabi olmalarını sağlamaktır. RTÜK, Türk medyasının üzerinde sallanan Demokles’in kılıcı olmaktan mutlaka kurtarılmalıdır. RTÜK, basın ve düşüncenin, ifade özgürlüğünün teminatı olan Anayasa’ya aykırı kararlar almaktan vazgeçmelidir. Ezcümle, RTÜK, sansür aygıtı değil, özgür medyanın teminatı olmalıdır.

İslamofobiya ve ırkçılıkla alakalı olarak bu vesileyle ben en müşahhas örnek olarak Doğu Türkistan’da yaşanan hem ırkçılık hem İslam karşıtlığı ve insan hakları ihlalleriyle alakalı bir hatırlatmayı daha yapayım, en son yasakları bir kez daha buradan ifade etmek isterim. Bakın, Çin’in -yani konu uzun da sırf o kısmıyla paylaşıcağım- Din İşleri Yönetmeliğı ve Aşırılıkları Giderme Yönetmeliğı din özgürlüğünü bastırmak için kullanılan temel yasal araçlarıdır. Muğlak ve geniş tanımlara sahip olan bu yasalar aşağıdakiler de dâhil olmak üzere çok çeşitli faaliyetleri suç saymaktadır. Bakın, Çin’de ne suç? Geleneksel kıyafetleri giymek, başörtüsü, burka ve uzun sakal yasak; geleneksel Müslüman

isimlerini kullanmak yasak; Kur'an-ı Kerim de dâhil her türlü dinî eserleri okumak ya da onlara sahip olmak yasak; özel gruplar hâlinde namaz kılmak veya dua okumak ya da geçmişte kılmış olmak, camilere gitmek ya da geçmişte gitmiş olmak özellikle 18 yaşın altında olanlar ve devlet memuru olarak çalışanlar için yasak; devlet destekli İslami kurumlar dışında herhangi bir vesileyle, herhangi bir tür İslami öğretime katılmak yasak; hacca gitmek yasak; herhangi bir dinî eşyayı internetten satın almak yasak; evde seccade, başörtüsü, Kur'an dâhil herhangi bir dinî kitap bulundurmamak yasak; geleneksel cenazelere katılmak yasak; oruç tutmak ya da başkalarını iftara davet etmek yasak. Tüm bunlar gözüktü ya da uzun süreli hapis cezası nedenleri arasındadır.

Ben teşekkür ediyorum tekrar katılımınız için, söz verdiğiniz için.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkürler Selçuk Bey.

Hocam, buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ben konuşmamı kaydedeceğim çünkü bazen buradaki konuşmalarımızdan cımbızla çekilir gibi alınıyor ve hedef gösteriliyoruz, yoksa ne söylediğimi kaydetmek için değil, özellikle bunu belirterek başlamak istiyorum.

Nefret söylemini kendi vekillerimiz komisyonlarda konuşurken konu ediyoruz, bunu da yeri gelmişken söylemek isterim.

RTÜK yetkililerine de çok teşekkür ediyorum. Fakat nefret söylemi, medya gibi konulara esas çalışma konusu olarak çok kafa yormuş biri olarak şunu söylemeden başlayamayacağım bir akademisyen olarak: Nefret söylemi ve ırkçılığın konuşulduğu bir toplantıda ancak bu kadar nefret söylemi dile gelebilirdi, Komisyonun bizzat Başkanı tarafından, aslında RTÜK yetkilileri tarafından -belki niyetleri bu değil, belki tam tersi bir şeyi amaçlıyorlar- ırkçılık bu kadar tezahür edebilirdi çünkü ırkçılık böyle sadece sizlerin anladığı biçimiyle bugün bir biyolojik ırkçılık temelinde tanımlanan bir şey değil, artık ırkçılığın en feci, en tehlikeli biçimleri kültürel ayrıştırma temelinde ortaya çıkıyor ve kültürel ırkçılık olarak karşımıza çıkıyor.

“Nasıl yapıldı?” bundan da söz edeceğim ama RTÜK’ün sunumundan başlamak istiyorum. Sahiden belki bir yapay zekâ azizliğine uğradınız ya da başka bir şey oldu ama bu kadar yüzeysel bir biçimde ırkçılık ve İslamofobi meselesi ele alınamaz. “İslamofobinin kökleri Antik Yunan’a kadar gider” gibi bir cümle orada duruyor, nasıl gider bilmiyorum, İslamiyet ve tek tanrılı dinler öncesine İslamofobinin kökleri nasıl gider? Felsefi olarak, mecazi bir yorum olarak bunu söylediğinizi düşünsek bile açıklamaya ihtiyaç var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hazreti Adem’den bugüne gelen din İslam olarak kabul edildiği için onu kastediyor olabilir arkadaşlar.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ama Antik Yunan... “Antik Yunan’a kadar gider kökleri.” diyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Adem Antik Yunan’dan önce olduğu için tabii ki... Yani ilk yaratılan insan...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Antik Yunan somut bir topluluktur.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Belki inanç gereğidir.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Zannetmiyorum, bıraksaydınız cevap verselerdi, böyle bir anlayış olamaz.

Antik Yunan bir realitedir, o realite içinde İslamofobinin köklerini nasıl anlıyorsanız o şekilde ifade etmeniz gerekir, yoksa bu sahiden bazen bu ChatGPT’ler bu azizlikleri yapıyorlar. Yani böyle Adem’den başlayarak...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – O zaman cevap versin, sonra siz devam edin Hocam.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Peki, tamam.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – “Antik Yunan” değil aslında oradaki ifade, “Yunan” yok, “antik” yani aslında ben “eski” manasında kullanmıştım onu ama bir hata olmuş, hata bende.

Teşekkür ederim.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Aynıdır, Antik Yunan, Eski Yunan, bunlar şey değil.

Peki, onu bir tarafa bırakalım. Bunu temellendirmeniz gerekiyor ama esas olarak burada ırkçı olduğunu düşündüğüm ifadeler nasıl kullanılıyor? Bir, “Batı” diyorsunuz; işte “Batı ırkçıdır, Batı İslam düşmanıdır...” Bazı notlar aldım ama hakikaten şimdi şey yapamıyorum. Böyle bir Batı yok, İslamofobiyi aslında en ayrıntılı biçimde çalışanlar da genellikle Batı dünyası ve genellikle sosyalist çevrelerde ortaya çıkıyor.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Irkçılık Fransa’da başlamıştı, onu kastettim yani milliyetçilik akımının başlangıcı orası olduğu için.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Tabii, dünya tarihinin farklı başlangıç noktaları var, ırkçılığın somut tezahürlerini ilk orada görebilirsiniz ama...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İlk Yahudilerden başlar ırkçılık, sonra Fransızlara gelmiştir; kastım oydu yani.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Bu yaklaşım yanlış bir şey, “İlk orada çıktı...” Dünyanın her yerinde ırkçılık var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yok, başlangıcını söylüyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Irkçılık dünyanın her yerinde var ve “Batı” diye böyle homojen bir şey yok, Batı devletleri var, egemen devletler var; sizlerden çok daha fazla eleştirdik.

İslamofobi; sadece kendim birçok İslamofobi çalışan teze danışmanlık yaptım ve gerçekten de nefret söylemi altında incelenmesi gereken çok önemli konulardan biridir ve ciddiyetle incelenmesi gerekir. Burada o ciddiyet yok, İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun bir kere RTÜK’ü bu kadar rahatlıkla davet etmesinde bir ciddiyet yok. RTÜK hiçbir zaman bu anlamda bir nefret söylemini ortadan kaldırmaya dönük bir pratik sergilememiştir, tam tersi, nefret söyleminin kendi ideolojileriyle bağdaşmayan kısmına en ağır cezalar getiren bir kurumdur. Çok çeşitli soru önergelerinin konusu yaptım, çok çeşitli biçimlerde gündeme getirdim ve bunların hiçbirine bir cevapları yoktu ve kendi perspektifleri doğrultusundaki her türlü ırkçı söylemin sonu sonuna kadar açıktır.

Ben bu Komisyonun asli üyesi değilim, arkadaşlarım katılamadığı için bugün geldim, son dakikada haberdar oldum, hızla bir dökümünü aldığımda bile onlarca böyle şey var. Açıyorsunuz bir programı -Halk TV’de, Halk TV değil galiba, yanlış vermeyeyim, şu anda hepsini aklımda tutamıyorum- işte, bir CHP’liye “kılıç artığı” vesaire, dünya kadar şey söyleniyor, bu şikâyetle konu oluyor, RTÜK bunu kendi incelemek yerine... Bu başka bir bağlamda yapılırsa, kendilerine yakın çevrelere dair bu ifadeler, buna benzer ayrımcı, ırkçı ifadeler ya da nefret söylemi içeren ifadeler kullanılırsa en ağır cezaları verecek olan RTÜK bunu yargıya sevk ediyor, hiç gündemine bile almıyor. Sayısız örneği var. Verdiği cezalara baktığınız zaman, dökümüne baktığınız zaman dehşete düşersiniz. Her gün A Haber’de, TGRT’de, Akit TV’de her türlü nefret söylemi dile geliyor; nefret söylemi olduğunun farkında değilsiniz çünkü nefret söylemini böyle slaytlarla gelip biz burada yirmi dakika anlatırız... Nefret söylemi böyle anlatılmaz, nefret söylemini anlatabilmek için etik bir yerde durmanız, o ahlaki pozisyonu benimsemeniz ve bununla

mücadeleye dair gerçek bir niyetinizin olması gerekir. Bunu kendi siyasetiniz için araçsallaştırdığınızda, kendi kurumunuzu vahim biçimde araçsallaştırdığınızda, bu doğrultuda söylediğiniz hiçbir şeyin bir ciddiyeti olmadığı gibi, burada da o nefret söylemine açık şeyi de üretmiş oluyorsunuz.

Siz de bence İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Değerli Başkanı olarak, bir hukukçu olarak bu konuları gerçekten bir ciddiyetle incelemiyorsunuz. Bu sosyal medya, dijital medya ayrımları vesaire...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ben de sizi ciddiyete davet ediyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – 6112 sayılı Kanun...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hocam, ben de sizi ciddiyete davet ediyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ben çok ciddiym, buyurun. Nasıl ediyorsunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hiç de ciddi değilsiniz.

Bizim burada tartıştığımız konu ile sizin tartıştığımız konu arasında dağlar kadar fark var.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Hiçbir fark yok, nefret söylemini konuşuyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Biz burada RTÜK’ü masaya yatırmak için çağırmadık, biz burada İslamofobi ve ırkçılıkla ilgili çağırdık ama siz hâlâ geliyorsunuz, oraya değinmiyorsunuz...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Biz televizyon konusunda...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – ...o kısma değinmiyorsunuz, bugün Yahudilerin yaptığı ırkçılığa değinmiyorsunuz, Batı’nın yaptığı ırkçılığa, İslamofobiye değinmiyorsunuz, gelip burada ciddiyetten bahsediyorsunuz. Kusura bakmayın, ben de sizi ciddiyete davet ediyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sözümü tamamlayabilir miyim?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Adem Bey, dinleyin...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ya dinleyeyim ama ne demek yani...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Dinlemek zorundasınız, böyle Başkanlık olmaz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani gelen arkadaşımızı böyle ciddiyetsiz, bizi ciddiyetsiz görmek ne demek yani!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Ama kurumsal eleştiri olur burada ya.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ben kurumsal bir eleştiri yapıyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Belli yani uzak kaldığınız belli, bakın, gelseniz ne kadar ciddi olduğumuzu göreceksiniz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Pardon, nereden uzak kalmışım?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – “Asli üyesi değilim, yeni geliyorum, hazırlıksız geldim.” diyorsunuz, sonra ciddiyetten bahsediyorsunuz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Siz asli üye olmayan biri katıldığında böyle ciddiyetsizlik olarak mı görüyorsunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama siz işte gelir gelmez, ilk defa geldiğiniz bir toplantıda insanları ciddiyetsizlikle itham edemezsiniz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Kusura bakmayın, asıl ciddiyetsiz olan sizsiniz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Lütfen polemik yapmayın, en sevdiğiniz...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Asıl ciddiyetsiz olan sizsiniz. Böyle bir yaklaşım tarzı olmaz Hocam, kusura bakmayın.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Dinleyecek misiniz beni?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ben dinliyorum, saygıyla da dinliyorum ama “Sen ciddiyetsizsin...” “Sen ciddiyetsizsin...” Ne demek yani!

Bugün Batı seni ayırıyor mu? Seni homojen olarak görüyor; biz ondan bahsediyoruz. Ben konuşunca suç oluyor, Batı konuşunca neden suç olmuyor? Batı ya, Batı, Batı; dediğimizi çok iyi biliyoruz, sizin Batı anlayışınız ile benimki farklı olabilir, ben buna saygı duyuyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Adem Bey, bu şekilde devam edemezsiniz, Komisyon Başkanı olarak görevinizi yapın. Sözümü tamamlamak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tamam, sözünüzü tamamlayın ama son olarak şunu söylüyorum...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Siz Adalet Komisyonunda yanıma oturduğunuz dakika bana hakaret ederek başladınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Kim?

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Siz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İşte, bak, iftira ediyorsunuz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Onun da kaydı var, sesleri var, göstereceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Çıkarın kaydı, çıkarmayan namerttir! Bak, çıkarmayan namerttir!

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Doğru değil bu yaklaşım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hakaret eden de namerttir!

Ne demek ya! Nefret dili kullanıyor işte “Bana hakaret ettiniz.” diye başlıyor.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Görüntüleri var, size göstereceğim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Çıkarın, çıkarın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Neyse, şimdi onu çıkarıp size gösterir de...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Neyse... Lütfen...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yok, ben ne konuştuğumu biliyorum. Ben şurada oturuyordum, Adalet Komisyonu değildi, Tarım Komisyonuydu bir kere, yanlış hatırlıyorsunuz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sözümü tamamlamama izin verin.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, bir saniye, böyle iftira atıp gidemezsiniz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Adem Bey, sözümü tamamlamak istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İftira atamazsınız, iftiraya müsaade etmem.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Adem Bey... Adem Bey...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bana iftira atıyorsanız gerekçesini gösterin, ben sizden özür dileyeyim.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Peki, susun, size anlatayım, hatırlayacaksınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bir saniye...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Susacaksanız anlatayım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama bana diyorsanız ki “Hakaret ettiniz.” çıkarın, ben sizden özür dileyeyim, tüm kamuoyundan.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Peki.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ama eğer hakaret etmediğim hâlde “Hakaret ettiniz.” diyorsanız, iftira atıyorsunuz, siz özür dileyin benden.

Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Size hatırlatabilirim ama buranın konusu değil, çıkışta hatırlatacağım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, bakın, ben burada otuyordum, Tarım Komisyonuydu.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Şu anda mı istiyorsunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bakın, burada oturuyorum, siz de yanı başımda otuyordunuz, ciddi anlamda kargaşa çıktı; ben “Burası dağ başı değil.” dedim, sadece dediğim olay budur.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Hatırladınız değil mi? “Terörist” diye başladınız.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, asla ve kata.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – “Terörist” diye başladınız, kendi milletvekiliniz oradan “Hocam” diyerek bana hitap etti ve sustunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Asla, çıkarın o zaman; çıkarın, söyleyeyim.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Bende duruyor, susun, yeter!

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bakın, çıkarın; olsaydı çıkarırsınız.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Adem Bey, konuyu saptırmayın çünkü konuşacak bir şeyiniz yok, hep böyle yapıyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İşte, iftira atıyorsunuz çünkü hayatınız iftira, hayatınız yalan.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Tamam ama Başkan, tamam.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Kusura bakmayın, böyle olmaz yani.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Devam edebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yani benim ne söylediğimi bana söylüyorsanız bunu açıklayın lütfen.

Buyurun.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Şimdi sözüme devam edebilir miyim?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tabii, buyurun Hocam, söz sizin zaten.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Bu her zamanki hâliniz, bir polemige boğarak burada aklı başında herhangi bir sözün gündeme gelmesine izin vermemek “Batı’yı savunuyorsunuz.” demek. Bu son derece korkunç bir şey. Ben size kendimi kanıtlamak zorunda değilim. İslamofobinin nefret söylemi başlıkları altında çok temel bir sorun olduğunu, ırkçılığın günümüz dünyasının en önemli sorunlarından biri olduğunu söyleyerek başladım ancak ırkçılık da İslamofobi de kendi ürettiğiniz ırkçılık ve İslamofobiyi bunun tamamen dışında görerek müdahale edebileceğiniz, mücadele edebileceğiniz konular değil, nitekim edemiyorsunuz da. Bunu size anlatmaya çalışan herkese “Batı sevdalı” diyorsunuz, kimse size Batı sevdalı olmadığını kanıtlamak zorunda değil. Ben sol-sosyalist biriyim,

sizin anladığınız anlamıyla hiçbir zaman bir Batı sevdalısı olmadığım gibi ve böyle bir şeyimi, bir tek pratiğimi de göremezsiniz ama burada cımbızla seçer gibi “Bakın, nefret söylemi üretiliyor.” dediğimiz yerlerdeki sözcüklerimizi seçip “Şunu savundu.” “Siyonist Fransa’yı savundu.” sanki Fransa’da bir yurttaşlık pratiği, bir aydın, entelektüel mücadele hattı tarihte hiç yokmuş gibi, tek bir Fransa varmış gibi, buralarda anlatmak istediğimiz tek bir cümleyi almayıp bu söylemleri yayıyorsunuz, vekilleri hedef gösteriyorsunuz.

Bunlara şimdi ayrıntılı olarak girmeyeceğim ama konu İslamofobiye...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ben hiçbir vekili hedef göstermedim; kusura bakmayın, siz cımbızla çekip böyle kendinizi hedef yapmak istiyorsunuz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – İslamofobiye gerçekten ele alabilmek için...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Sizi de hedef almıyorum, öyle bir amacım da yok zaten.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – ...Sayın Yaz da ifade etmeye çalıştı, belli noktalarda katılıyorum ama aynı türden zaafı maalesef, aynı ilin vekilleri olarak onlarda da görüyorum. Bu İslam adına yapılan vahşet uygulamalarıyla ilişkili çok genel bir terör tanımı etrafında kalıp, bunun aslında bir radikalleşme meselesi olduğunu görmeden ve bu aşırı sağ radikalleşmede, her toplumun kendi hamasetiyle, kendi milliyetçi, militarist perspektifleriyle, kendi üst kurullarıyla, kendi ana akım medyasını gasbederek nasıl pay sahibi olduğuyla yüzleşmeden mücadele etmesinin imkânı yoktur ve edemiyorsunuz.

Dolayısıyla, söylemek istediğim bundan ibaret. Bu konuları böyle ele alabilmeniz için burada getirip mesela bize, işte “İslamofobik ifadelerin ne kadar Türkiye’de, ne kadar dünyada?” gibi bir çalışmayla yetinmemeniz gerekiyor. Aynı şeyi, Türkiye’de yayın organlarının nasıl yaptığı ve aslında bunun, ister Hristiyan karşıtı ister Müslüman karşıtı, bir sayfanın iki yüzü gibi olduğunu; bir anlayışla mücadele etmeden, birine karşı topyekûn sessiz kalarak mücadele edilemeyeceğini de biliyor olmamız gerekir. “Türkiye’de ırkçılık yoktur, Türkiye’de din karşıtlığı yoktur.” diyorsunuz. Alevi toplumunun ibadet mekânlarını bile kabul ettiremediği, Kürtlerin kendi dillerini yanlışlıkla bir ekranda kullandıkları her yerde o kanallar para kesildiği bir dünyada yaşıyoruz. Hemen bunun karşısında “Biz Kürtçe yayın yapıyoruz.” demeyin, bunlar farklı ve çok katmanlı meselelerdir. Bir taraftan devlet eliyle yayın yapılırken öte tarafta bağlanan bir kişi iki kelime kullandı diye -birçok örneği var bunların- buna ceza kesiliyor. Bunların hepsi ırkçılıktır, hepsinin birlikte değerlendirilmesi gerekiyor.

Burada birçok ırkçı cinayetle -işte, Malatya Zirve Yayınevi cinayeti, Rahip Santoro cinayeti, Hrnt Dink cinayeti- ilişkili söylemlerde cezasızlık ve sırt sıvazlamaya; ayrıca, görsel, işitsel medya ortamında bunlar ele alınırken aynı türden dille katılmasına hiçbir müdahale etmiyorken gelip buralarda bu şekilde bunları konuştuğumuz zaman tabii ki bunun bir etkisi olmuyor, bu meseleler ele alınamıyor. Bunu söylemek istedim. Polemiğe, cımbızla lafları seçmeye gerçekten ihtiyaç yok, birbirimize saygılı olalım.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Eyvallah, teşekkürler Sevilay Hanım.

Yani sizden özel olarak, o söylediğimi iddia ettiğiniz olayı bekliyorum ben, onu ifade edeyim.

“İslamofobi” diyoruz... İslam karşıtlığı ve ırkçılıkla mücadele nasıl olabilir, düşüncelerimiz nedir, RTÜK’ün rolü nedir; aslında bugün tartışma konumuz buydu bizim.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ben de RTÜK’ü konuşuyorum, tam olarak bunu konuşuyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Ya, RTÜK...

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Anlamak istemediğinizi anlamamaya devam ediyorsunuz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Hayır, ben... Bakın, siz dinlerseniz, anlayabilirsiniz belki, dinlemediğiniz için anlamıyorsunuz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Siz çok dinlediğiniz için insicamımı bozdunuz, şurada birçok olguyla örnek verecektim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Dolayısıyla, biz ne tür bir sonuç çıkarabiliriz, ne tür faydalı bir sonuç çıkarabiliriz, bizim niyetimiz zaten bu ama gelip burada İslam karşıtlığı olan bir yerde Yahudi cinayeti, Hristiyan cinayetini gündeme getirir, diğerlerini gündeme getirmezsek bu da çok doğru olmaz diye düşünüyorum.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Bakın, çok ayıptır bu yaklaşım, ayıptır; yakışmıyor İnsan Haklarını İnceleme Komisyonuna.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Buranın konusu, gündemimiz aslında belli, belli gündemle toplandık.

Ben şimdi Mustafa Bey ayrılacağı için sözü ona veriyorum.

Buyurun Mustafa Bey.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

RTÜK Başkan Yardımcımıza da çok teşekkür ediyorum sunumları için.

Parlamentonun, Meclisimizin böyle bir münazarası var, olur. Tabii, Sayın Başkanım, bazen roller değişebiliyor, buna “rol çatışması” deniliyor ama herkesin doğrusu da kendisine, birbirimize de saygılı olacağız; kimse öğretmen, bizler de öğrenci değiliz, kanaatlerimizi paylaşıyoruz ama bu şekilde değil.

Şimdi, çoğumuz hukukçu olduğumuz için Sayın Başkanım, genelde kanunlar iki türlü yapılıyor: Bir tanesi, önceden bir yasa metnini Meclisten geçiriyoruz, “Bu işler böyle yapılacak, bunun dışına çıkanlar da yasayı ihlal etmiş oluyor.” diyoruz; bazen de fiili bir durum oluyor, bir olgu oluşuyor, bir yapı oluşuyor, ondan sonra biz onu kontrol altına almak için, onu belli bir yasa...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Kanun arkadan geliyor yani önce fiili durum oluyor, sonra kanun arkada gidiyor.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) – Şimdi, RTÜK öyle oluştu. 1990’lı yıllarda, biliyorsunuz, sadece TRT vardı; özel kanallar, özel radyolar diye bir şey yoktu ama fiilen bu süreç başladı, kanun sonradan çıktı, Üst Kurul da sonradan oluştu ama tam olarak beklentiyi karşıladı mı karşılamadı mı, bu konuda değişik anlayışlar var.

Şimdi, o tarihteki çıkış noktası, özel sektörde hızla artan radyolarla, televizyonlarla ilgili bir yasal mevzuatı ortaya koymaktı ama ilk baştan itibaren medya nedir, nerede başlıyor, nerede bitiyor; hangisi medyadır, hangisi değildir; sorumluluk kimdedir yani benim şu şahsi hesabımdan paylaştığım kısmın sorumluluğu nedir veya da A firmasının şeyi nedir, bu noktada ben sanki yine şeyin gerisinde kalıyormuşuz gibi görüyorum. Yani bu sektör hızla ilerliyor ama hem bu işle iştigal eden yayıncı kuruluşların sorumluluğunu bilmesi açısından hem de gerçekten işte, görüyoruz, toplumdan ailenin, insanların, şahısların bireysel haklarına kadar gerçekten yaygın bir saldırı oluyor ama sonrasında onun hakkını, hukukunu nasıl koruyoruz; bu noktada ben daha etkin bir mevzuata ihtiyaç olduğunu düşünüyorum. Sizin fikirleriniz nedir, biliyorum.

İkincisi; şimdi, biz, tabii, klasik televizyonu, bildiğimiz geleneksel yayınları biliyoruz ama internet yayını üzerinden de artık bu bir sektör. RTÜK’ün bu şekilde, Anayasa, yasa çerçevesinde takip ettiği ne kadar yayın kuruluşu var sayı olarak internet üzerinde?

Üçüncü sorum da şu: Tabii, 2023 yılında mesela, RTÜK vatandaşlarımızdan, kurumlarımızdan ne kadar şikâyet aldı ve bu şikâyet oranına göre ne kadar yaptırım uygulandı? Yani “Şu yayından rahatsız olduk, burada kişilik haklarımız zedelendi.” veyahut da “Şu yayında bizim hakkımız yendi, yargısız infaz yapıldı, bize kendimizi ifade etme hakkı verilmedi.” şeklinde ne kadar şikâyet aldık geçen yıl içerisinde? Bunun ne kadarı... “Evet, şikâyetiniz doğru, bu televizyon kanalı -veyahut da hepsini içerisine sokalım- bu yayıncı kuruluşlar burada yanlış yaptılar; size cevaplama hakkı vermedi, kendinizi ifade etme hakkı vermedi, size iftira attı.” şeklinde haklı gördüğünüz ne kadar şikâyet oldu?

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mahmut Bey’in de bağlantılı bir sorusu varmış, onu da sorsun, toplu cevap verirsiniz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Yani değerli vekilimin aslında dediği, ne kadar başvuru var ne kadar... Birincisi, ben Mahmut Tanal olarak size şahsen epey şikâyetlerde bulundum. Bu şikâyetlerle ilgili daha karar vermediniz mi, sıra mı gelmedi, bazı şikâyetler ön sıraya mı alınıyor veya bu kararlar tebliğ edilmiyor mu, benim bu kararlarım, şikâyetlerim ne oldu? Bu vesileyle bunu da öğrenmek isterim.

İkincisi, şurada, yine sayfa numarası olsa onu diyecektim “Türkiye’de İslamofobiyle Mücadele.” Bunun içeriğini okuyun, bunun içeriğiyle bu başlık örtüşmüyor Başkanım. Şimdi “Nasıl örtüşmüyor?” diyeceksiniz. İçerik aslında şunu ifade ediyor: Biz hukukçular olarak içeriğe, kavrama önem veririz, kavram önemli. İçerik ve kavram, başlık birbirini teyit ediyor mu, o, onu ifade ediyor mu? Aslında içerik “Türkiye’nin İslamofobiyle Mücadelesi” başlığı olmasını izah ediyor ama attığınız başlık “Türkiye’de İslamofobi” Şimdi, siz eğer “Türkiye’de İslamofobi” dersiniz, sanki Türkiye’de -yani Türkiye’nin sınırları içerisinde, sınırları dışında değil- Türkiye’nin sınırları içerisinde sanki böyle çok büyük bir sorun var ve RTÜK bununla mücadele ediyor ama içerik Türkiye’nin sınırlarının dışındaki bir anlamı ifade ediyor. Bu açıdan başlık doğru değil eğer başlığa bakarsak bu gerçekten dar bir çerçevede Türkiye’nin sınırları içerisinde gerçekleşen bir mücadeleyi ifade ediyor -başlığınız- ama içeriğe baktığımız zaman, içerik ise “Türkiye’nin İslamofobiyle Mücadelesi” başlığı Türkiye’nin bu konudaki çabalarını, daha aktif çalışmasını geniş bir perspektifle sunuyor içeriğindeki yazıda ve daha genel, daha kapsamlı bir anlam taşıyor sizin yazınız. Onun için benim sizden istirhamım şu. Hep tartışılır, Anayasa 71 yanılmazsam diyor ki: “İşe alımda işin gerekleri dışında başka bir şey aranmaz.” İslam hukukunda, Kur’an’ımızda diyor ki: “İşi ehline verin.” Bu iş ehline verilmediği için mi başlık ile içerik örtüşmüyor, nedir? Yani Allah rızası için kendiniz de bunu denetlemiyor musunuz? Bunu öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Vekilim, 44 slaytım var, uyarınız için teşekkür ederim öncelikle, orada “Türkiye’de” değil, “Türkiye’nin” olması daha anlamlı olur içeriğe göre. Ama burada işin ehlini sorgulamanızı ben biraz yadırgadım, ilk başta da girişte de ifade ettiği gibi, ben on yedi yıldır RTÜK’teyim, uzman yardımcılığından başladım bu işe, aşamaları da hep geçtim...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Bunları siz mi yazdınız, başka bir danışman veya... İçeriğine bir itirazım yok.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mahmut Bey, bu kavramla ilgili yaklaşımınız bence de güzel bir yaklaşım oldu, zaten Başkanımız da oradaki ifadenin yanlış olduğunu kabul etti, bence güzel bir şey bu. Buradan insanları başka sorgulamaya girmeyelim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben liyakate giriyorum üstat, anayasal bir deyim kullanıyorum. Ben kişiyi şahsi anlamda küçük düşürecek... Yani alınganlık da yapmayın lütfen.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Yo, alınganlık kesinlikle yapmıyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Ben Anayasa’nın 71’inci maddesini... Yanılmıyorsam 71 miydi?
ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – 70.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – 70, onu böyle düzeltelim. Yani yanılma payı da o kadar da olsun, özür dilerim.

Neyi ifade ediyorum? Ben, siz şusunuz, şahsınıza yönelik bir şey söylemedim ki.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Hiç öyle algılamadım zaten. Ben kendim de aynı zamanda istatistik mezunuyum, istatistikte her zaman bir hata payı vardır, hata paysız hiçbir...

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Millî Savunma Bakanı Sayın Güler’in de yeğenisiniz siz.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Tabii ki.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yo, yo, ben bir şey demiyorum zaten, olabilir yani normal.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Mustafa Bey’in de sorularına cevap söz verin, sonra Sezgin Bey’e söz vereceğiz.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Şimdi, Başkanım, tabii, bu internet medyası, yeni medya, geleneksel medya birbirine giren kavramlar. Maalesef, şu an, özellikle Komisyondan da anladığım kadarıyla “geleneksel medya” dediğimiz kavramın içerisine biz “yeni medya” kavramını eklediğimiz zaman aslında medya üst çatısı altında bunu birleştiriyoruz. Niye? Medya zaten işin haberini veren, işi insanlara ulaştıran, medyumdan ortaya çıkmış bir kavram olarak karşımıza gelmekte. RTÜK de şu an özellikle 29/(a) maddesi kapsamında, 2018 sonrasında internet üzerinden yapılan yayınlara yönelik denetimleri de ve yargı yetkisini kullandığından dolayı internet üzerinden yapılan “Yeni medya” dediğimiz “Video on Demand” isteğe bağlı yayıncılığı veya diğer internet siteleri vasıtasıyla yapılan yayınlarını da denetlemekte. Bu kapsamda mevzuata ihtiyaç var mı? Aynı sayın vekilimin ifade ettiği gibi, ilk başta radyo televizyonlar kuruldu. Niye? Teknoloji hızlı geliyordu, teknolojinin hızlı gelişmesiyle beraber kanun oluşturuldu. Aynı şekilde YouTube ve benzeri yayıncılık ilerledi, bu ilerlemeyi bir yerde yakalamamız lazımdı, 2018 yılında yakaladık ama 2018 yılından günümüze kadar da teknolojik gelişmeler göz ardı edilemeyecek hızda karşımıza çıkmakta. Bu kapsamda mevzuata ihtiyaç var mı? Bugün yapılacak bir mevzuat düzenlemesi iki yıl sonra eskimiş olabilir veya güncelliğini kaybetmiş olabilir, mutlaka mevzuata ihtiyaç olabilir.

İkinci sorusu, şikâyet sayıları. Şikâyet sayılarını, uygun görürseniz Başkanım, bunu bir rapor hâlinde ben yazılı olarak sunayım Komisyona, hem şikâyet sayılarını hem yayınlara verdiğimiz yayın ihlali sayılarını; daha uygun olacaktır çünkü şimdi hazırlamak biraz uzun sürebilir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Benim şikâyetlerimle ilgili ne olacak Başkanım? Onlara cevap verecek misiniz?

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Vereyim efendim. Sizin şikâyetlerinize bir cevap verilmiştir diye tahmin ediyorum.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Yok, size zahmet olacak, bir inceleyin isterseniz.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – İncelettireyim ben onları özellikle.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Sezgin Bey, buyurun.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Size teşekkür ederiz öncelikle.

Biraz önceki vereceğiniz cevaba hangi kurumlara ceza verdiğinizizi de yazar mısınız içerik olarak?

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Medya hizmet sağlayıcılarını soruyorsunuz değil mi?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Evet.

Hangi ibareden, hangi şeye, bir de hangi kurum yani?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – İçerik istiyoruz aslında.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) – Benim şikâyetlerim de A Haber ile Akitle ilgili, nefret diliyle ilgili; benimle ilgili haber yapmışlardı, kolaylık açısından söyledim.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Tamam.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Aslında şöyle bir şey yapsak bence çok daha doğru olur yani oradan başlamak açısından söylüyorum: Yani hangi şikâyetler var, hangilerine ceza verilmiş, hangilerine verilmemiş? Böylece de RTÜK’ün nefret söylemi, ırkçılık, İslamofobi karşısındaki tutumunu da analiz etmiş oluruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tabii, tabii, hem ırkçılık hem İslam karşıtlığıyla ilgili...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Yani şöyle: Hangi şikâyetleri var içerik olarak...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Bu veriyi alabilirsek bizim için de çok güzel olur.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Hakikaten çok güzel olur, bir ceza verdikleri, bir de ceza vermedikleri; onu denetlemiyoruz ama bakacağız yani nedir, ne değildir.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – RTÜK’e olan yaklaşımda belki ön yargılarımız vardır, aslında öyle olmadığını görürüz veya ön yargılarımız vardır belki ön yargıları doğrulayan bir şey ortaya çıkabilir.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Yani bu söylemimiz burada yeterli mi yoksa yazı mı yazmak lazım, onu bilemiyorum da.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yazalım, yazı yazalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Ceza verdikleri, vermedikleri karşılaştırılmalı; bu bakımdan, hangi söylemlerden dolayı, incelemiş oluruz.

Tabii, burası İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığı yani sonuçta bizler tecrübeli insanlar aynı zamanda...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Biz tecrübeden istifade edebiliyoruz Sezgin Bey yani.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Yok, şunu söylemeye çalışacağım: Yani burada, diğer komisyonlardan daha farklı olarak, hatta Genel Kuruldan çok daha farklı olarak en ağır eleştiriler yapılır, birbirimizin görüşlerine katılmayabiliriz ama yani dinleriz, müdahale etmeyiz; böyle olması lazım, bizi dinleyenler bakımından da böyle anlaşılması lazım. Buranın diğer komisyonlardan farkı, hatta Genel Kuruldan farkı budur yani daha fazla tahammül, daha fazla hoşgörü. Bunu biraz önceki tartışmaya atfen bunu söyledim yani tartışmayı yeniden açmak istemiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Yok, tahammül olarak, ben tahammüllü bir insanım da şahsıma dönük bir iddia gelince... Yoksa tahammül ederiz, niye etmeyelim, birbirimize tahammül edeceğiz yani.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Ben sizin açınızdan genel bir tespit yapmak istedim.

İrkçılık, nefret söylemi, İslamofobiya bu dünyanın da sorunu, bizim de sorunumuz yani bu sorunu biz icat etmedik, icat edildiği yerler var, bizim içimizden kaynaklı, kendimizden kaynaklı ırkçılık ve nefret söylemleri var. Öteden beri -biraz önce siz de ifade ettiniz konuşmanızın başında- Türk, Kürt düşmanlığı -söylemediniz- Ermeni düşmanlığı, Rum düşmanlığı yani bir sürü işte...

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tabii, tabii, hepsi yani hepsi. Biz yüzyıllar boyunca beraber yaşadık, kastım oydu aslında.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Evet yani böyle kendi dinimizden olan ama aynı mezhebe sahip olmadıklarımıza karşı nefret söylemi, ırkçılık falan... Dolayısıyla özellikle İslamofobinin dışında yani bu alt komisyonu kurduğumuz zaman ırkçılığı... İşte nefret söylemi yazılmadı ama onu da kapsadığı için yazılmadı. Bütün bunları incelemek, denetlemek ve bu toplumun gerçekten nefret söyleminden, ırkçılıktan uzaklaşması bağlamında ne yapması gerektiği için buradayız. Tabii, bunların başında yani bunu körükleyen medya geliyor sonuç itibarıyla. Medyanın önemli bir kısmını denetleyen kurul da RTÜK'tür yani RTÜK'ün bu işleri gerçekten bağımsız, tarafsız ve bizim toplumumuzun barışına hizmet edecek bir şekilde denetlemesi lazım ama ben de arkadaşlarımızın sizinle ilgili eleştirilerine katılıyorum. Dolayısıyla buraya geldiğiniz zaman daha hazırlıklı, daha kapsamlı, daha titiz bir çalışma içerisinde olabilmeniz gerekirdi; bu eleştiriyi şimdilik bu kadar yapayım.

Şunu kendimle ilgili de söyleyeyim Mahmut Bey gibi: Yani sonuçta, bizler de sizler de siyaset yaparken söylemlerinizi dolay veya beğenilmeyen tutumlarınızdan dolay nefret söylemine muhatap oluyoruz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Karşı karşıya kalabiliyoruz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Diyarbakır) – Ve daha çok da medya aracılığıyla bu muhataplık oluyor. Benim de şikâyetlerim vardı, gönderdim ama daha sonra RTÜK'ün bu tutumunda yani bizlere karşı olan tutumunda bile bir ayırmıcılık yaptığı için vazgeçtik, artık oradan başvurular yapmadık RTÜK'e çünkü bizlere karşı olan nefret söyleminde bile bir siyasi tutum edindiğimiz için yapmadık, daha sonra savcılık veya başka yollara başvurduk. Ama gerçekten de RTÜK nefret söylemi konusunda, ırkçılık konusunda objektif, bütün toplumun yararına, toplum barışına uygun bir tutum alsaydı belki medya bu hâlde olmazdı yani onu da ifade etmiş olayım.

Daha fazla uzatmayayım yani daha sonra biz kendi aramızda değerlendirelim bütün bunları.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkürler Sezgin Bey.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Ben son bir söz istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Buyurun Hocam, size de tekrar söz verelim.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Şimdi, aslında bu veriler bizim elimizde var. Geçtiğimiz yıl bütçe görüşmeleri sırasında “RTÜK” başlığında konuştuğumda ben bu verileri paylaşmıştım, sık sık tekrar gündeme geliyor ama tabii, hepimiz birçok konuyla uğraştığımız için bunları aklımızda tutamıyoruz, buraya da yeniden böyle bir hazırlıklı gelinseydi iyi olurdu. Ama baktığımız zaman, son on yılda RTÜK toplamda 400 milyardan fazla para cezası vermiş. Bu cezanın bu kadar yüksek olmasının bir nedeni, aslında bu görsel, işitsel yayıncılık yapan alanlarda işte ticari reklam, bir tür kaçak reklamcılık ya da işte reklamcılıkla ilişkili düzenlemelere uymayan, reklamcılık vesairesinden olan kısım da olduğu için biraz çok ama geri kalan, işte nefret söylemi, yayın ilkelerine aykırılık, 6112 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde tanımlanmış yayın ilkelerine, daha sonra işte 29/A'da yapılan değişiklik, 2018 yılında... Bu çerçevede verilen cezalara bakıldığında, neredeyse yüzde 99'unun sadece muhalif yayın kuruluşlarına verildiği görülüyor; şimdi, bu, eşyanın tabiatına aykırı.

Az önce saydım; herkes A Haber'i biliyor, herkes Beyaz TV'yi biliyor, TGRT'yi biliyor, Akit TV'yi biliyor ve oralarındaki sadece tartışma programlarını biliyorum. Onu bir tarafa bırakalım, diziler diyoruz, bizim kendi dizilerimizdeki nefret söyleminin haddi hesabı yok ana akım televizyon kuruluşlarında yayınlanan. Şimdi, bunları ayrıntılı bir biçimde... Bu komisyonlarda neden bizler bulunuyoruz? Kendi ilgilendiğimiz konularda hukukçu olarak, iletişimci olarak birikimlerimizle bu konuda bir gelişme sağlanmasına katkıda bulunalım diye buralarda bulunuyoruz. Bu tür konuşmalara da "öğretmen gibi" filan demeye de gerek yok; az önce böyle bir ifade de kullanıldı, ben bunu da cinsiyetçi vesaire buluyorum. Burada bizim fikirlerimizi herhâlde... Bu çok önemli konuyu ele alırken -bu, bir sayfanın iki yüzü gibidir- burada bununla mücadele etmezseniz öbür tarafta edilemez; bu bir hakikattir, bu kadar tartışmalı bir şey yoktur. Bunu dile getiren kişilere, verilerle, örneklerle dile getiren kişilere bunu yapmak ya da Türkiye'de de şunlar oluyor dediğimizde "Biz de ırkçılık yok." diyerek kurtulamayız. Biz burada İslamofobiyi konuşurken nasıl bunu söylersiniz? Böyle bir şey olamaz, böyle bir dünya yok. Ben bunu size burada söylemesem gittiğiniz başka bir yerde size derler ki: Bunu layıkıyla, hakkıyla, etik bir çerçevede, ahlaki bir pozisyonda tutarak söylediğinizde sizin de bununla mücadele etmeniz gerekiyor.

Şimdi, RTÜK nefret söylemi içeren kamu spotlarını, bu "aile birliğini güçlendirme" vesaire adı altında yapılan ama belirli bir kesime, LGBT+'lara yönelik nefret söylemi içeren kamu spotlarını yayın kuruluşlarına yayınlamak üzere gönderiyor ve bu müthiş bir tepki çekiyor. Şimdi, bu da nefret söylemi; ırkçılık ve İslamofobiyi dar tanımladığınızda ancak bunları dışında bırakırsınız. Bugün ırkçılık bu kültürel çerçevesiyle kadınlara ve LGBT+'lara, mezhepler bazında, birçok başka biçimlerde; hatta yoksullara karşı uygulanan bile bu yeni ırkçılık kapsamında değerlendiriliyor. Dolayısıyla RTÜK'ün bir yetkilisi, Başkan Yardımcısı düzeyinde bir yetkilisi buraya geldiğinde, elbette ki bu konuyu sağlıklı bir biçimde ele almak... Görsel, işitsel medya ki bu artık internet yayınlarını da kapsıyor, 2018'den bu yana RTÜK'ün yetki alanı mütemadiyen genişliyor, sokak röportajları şu anda sırada. Bunları bir sansür uygulamasına zemin olacak biçimde ele alırsanız bu eleştirilir. Böyle bizim içimiz dışımız diye bir şey yok günümüz dünyasında. Burada yapılan yanlışı biz konuşmasak başkası konuşuyor.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Teşekkürler Hocam.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Sayın Başkanım, bir düzeltme yapabilir miyim müsaadeniz olursa?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Tabii, buyurun Başkan.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Şimdi, sayın vekilimiz dedi ki: "RTÜK bu tip kamu spotlarını televizyonlara gönderiyor." Orada bir düzeltme yapmam lazım; biz kamu spotlarının hiçbirini televizyonlara göndermiyoruz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Televizyonlar RTÜK'ün izniyle yayınlatabiliyor, izin veriyorsunuz.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Müsaade eder misiniz.

Burada bizim yaptığımız, üst kurul onayından sonra geçen kamu spotlarını kendi internet sitemize yüklüyoruz, televizyon kanalları kendi editöryal bağımsızlıkları çerçevesinde istediklerini alıyor. Kesinlikle biz "Şunu alın." veya "Almayın." diye bir ifadede bulunmuyoruz.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Sayfanıza koyuyorsunuz, nefret söylemi içeren... Ayrıntılı verdiniz, teşekkür ederim yani bu zaten söylediğim.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Onu gönderme olarak algılamayalım lütfen. Göndermek farklı bir şey, internet sitesinden editöryal bağımsızlıkla kendisinin seçmesi çok farklı bir şeydir; o yüzden, orada bir düzeltme ihtiyacı var.

SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) – Tekrar düzeltmek zorundayım; kusura bakmayın, bazen karşılıklı oluyor, pek sevdiğim bir şey değil.

“Gönderme” dediğimde böyle kargoya verip göndermekten söz etmiyorum. Sayfanıza alabilecekleri biçimde koyduğunuzda zaten yandaş medya RTÜK’ün bu gibi malzemesini de büyük bir heveskârlıkla kullandığı için zaten göndermiş oluyorsunuz. Nefret söylemi içeren kamu spotunu sayfanıza koyduğunuzu kendiniz söylüyorsunuz.

Teşekkür ederim.

RTÜK BAŞKAN YARDIMCISI DENİZ GÜLER – Göndermiş olmuyoruz ama Sayın Vekilim, orada.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ADEM YILDIRIM – Peki, teşekkürler.

Deniz Başkanım, kıymetli milletvekillerimiz; katkılarınız için ayrıca teşekkürler.

Biraz gündemimizin dışında da değerlendirmeler yapmış olduk ama burada gündem dışı da olsa her yaptığımız değerlendirmenin bir kıymeti vardır diye düşünüyorum.

Tabii, RTÜK’ün şöyle bir rolü olabilir mi; onu bilemiyorum ama: Son dönemlerde gerek sosyal medya olsun gerek normal hayatımızda olsun gerek komşuluk ilişkilerinde gerekse siyasi, sosyal ilişkilerde olumsuzluktan beslenme gibi bir yaklaşımımız olmaya başladı yani insan olarak. Burada herhangi bir siyasi kesimi, herhangi bir düşüncüyü, herhangi bir inancı asla kastetmiyorum, toplumsal olarak genel anlamda böyle bir yaklaşımımız var. Bu olumsuzluklardan beslenme yaklaşımımızı olumlulardan beslenme yaklaşımımıza çevirebilecek her yayının, her politikanın, her duruşun ben çok kıymetli olduğunu düşünüyorum. Güzel komşuluk ilişkilerinin dizilere aksetmesi, güzel arkadaşlık ilişkilerinin, fedakârlıkların, işte farklı etnik yapıda olan insanların birbiriyle olan dostluklarının, arkadaşlıklarının veya farklı mezhepte, meşrepte, dinde olan insanların birbirine yaklaşımlarının, komşuluklarının... Biz bu topraklarda zamanında Hristiyan’ı, Yahudi’si, Ermeni’si, Rum’u yan yana, alt alta, sokak sokak, cadde cadde oturmuşuz yani bunu yüzyıllar boyunca yapmışız; Kudüs’te bu başarılmış, İstanbul’da başarılmış, birçok yerde başarılmış. İşte, buna katkı sunabilecek her türlü yayın konusunda RTÜK’e de bu anlamda belki iş düşüyor. Ben bu tarz kurumlarımızla olan toplantıların aslında bize de katkı sunduğunu, milletvekillerimizin size dönük, RTÜK’e dönük de eleştirilerinin yapıcı anlamda karşılık bulacağını ümit ediyorum.

Tekrar teşekkür ediyorum.

Toplantımız hayırlara vesile olsun.

Kapanma Saati: 15.20

